

TALOUSARVIO 2024 JA
TALOUSSUUNNITELMA
2024–2026
KV 22.11.2023

LEMPÄÄLÄN KUNTA

Sisällys

TALOUSARVION 2024 JA TALOUSSUUNNITELMAN 2024–2026 YLEISPERUSTELUT	2
TALOUSARVION SITOVUUS	7
TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN STRATEGINEN PERUSTA.....	10
LEMPÄÄLÄN LUOTTAMUSHENKILÖORGANISAATIO	13
TULOSLASKELMA 2024-2026.....	14
RAHOITUSLASKELMA	16
KÄYTTÖTALOUSOSA	18
KUNNANHALLITUS.....	18
KASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA.....	28
YHTEISÖLAUTAKUNTA	43
YHDYSKUNTALAUTAKUNTA	53
INVESTOINNIT	66
KONSERNIYHTIÖT	70
LEMPÄÄLÄN VESI OY	71
LEMPÄÄLÄN LÄMPÖ OY / LEMPÄÄLÄN ENERGIA OY	72
LEMPÄÄLÄN VUOKRAKODIT OY.....	74
LEMPÄÄLÄN KEHITYS OY.....	75
LEMPON PARKKIKIINTEISTÖT OY.....	76
LEKITEK OY	77
LEMPÄÄLÄN UIMAHALLI OY	78

TALOUSARVION 2024 JA TALOUSSUUNNITELMAN 2024–2026 YLEISPERUSTELUT

Taloussuunnitelma-asiakirjan alkulehdillä on esitetty kooste voimassa olevasta strategisesta perustasta ja kuntastrategian seurannasta/arvioinnista. Vuoden 2024 talousarviotavoitteiden strateginen pohja perustuu voimassa olevaan kuntastrategiaan. Kuntastrategian lisäksi asiakirjaan on nostettu mukaan kuntastrategian toimeenpanon kannalta merkittävimpiä poikkihallinnollisia teemaohjelmia, joihin Lempäälän kunta on sitoutunut.

Talousarvion sitovuustason mukaan kunnanvaltuusto hyväksyy toimielintasoiset toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Lisäksi valtuusto hyväksyy konserniyhtiöille kuntastrategiasta johdetut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet. Talousarviossa kuvatun kokonaistalouden ja toiminnan ohjaus jalkautuu eteenpäin toimielinten palvelusuunnitelmapäätöksillä.

Talousarvio 2024 sisältää myös varaukset uuden kuntastrategian kärkihankkeiden jatkovalmistelulle. Kärkihankkeista Asuntomessut Lempäälässä käynnistyi jo vuonna 2022. Vuonna 2023 käynnistyi kolme muuta kärkihanketta: Ilmasto- ja energiajärkeä, Kiinnity kuntaasi sekä Paras työpaikka. Näistä ensin mainitun yhteydessä käynnistetään myös Lempäälän ilmastobudjetin valmistelu ja tällä pyritään havainnollistamaan Lempäälän ilmastotoimia, siten että ilmastotoimenpiteisiin resursoinnin vaikuttavuutta pystytään raportoimaan. Loppuvuodesta 2022 käynnistettyä Osallistuvaa budjetointia (Idearaha) jatketaan myös vuonna 2024.

Toimintaympäristö

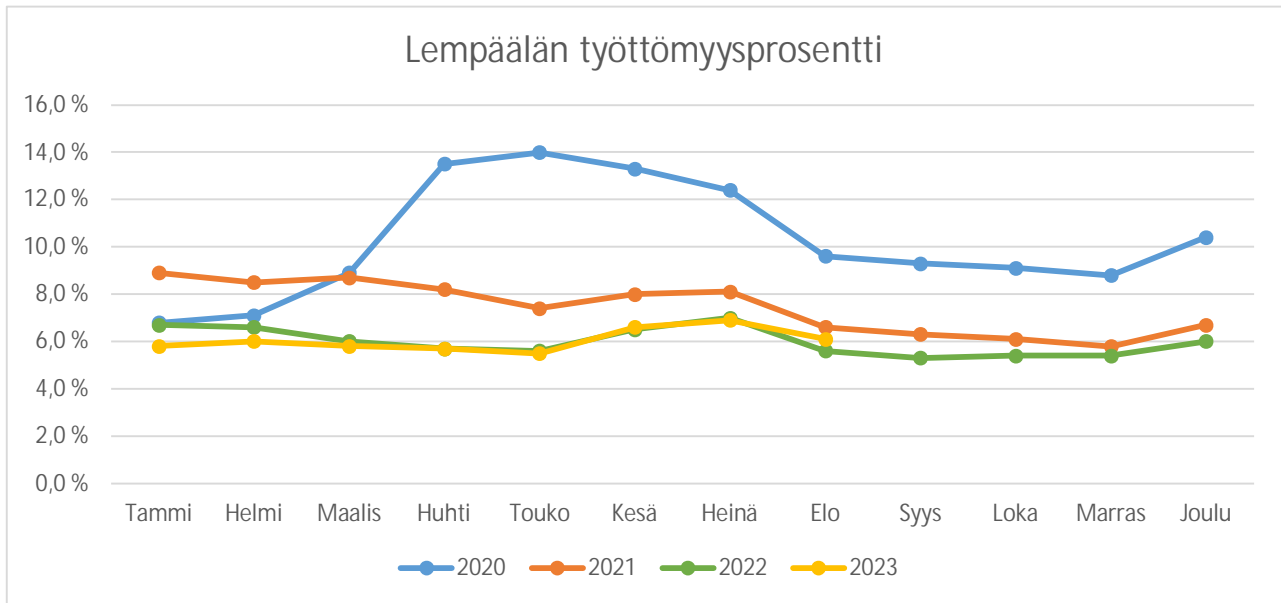
Lempäälän väestöennuste (Lähde: Tilastokeskus)

	Yhteensä	0–6	7–12	13–15	16–18	19–49	50–64	65–74	75–
	31.12.	31.12.	31.12.	31.12.	31.12.	31.12.	31.12.	31.12.	31.12.
tot. 2021	24164	2106	2382	1197	1016	9134	4216	2356	1757
tot. 2022	24580	2073	2330	1210	1078	9358	4285	2365	1881
elokuu 2023	24720	2039	2279	1217	1121	9434	4315	2328	1987
enn. 2023	24495	2030	2272	1208	1143	9217	4301	2301	2023
enn. 2024	24683	2027	2200	1205	1158	9309	4349	2305	2130
enn. 2025	24856	2040	2114	1207	1170	9354	4410	2309	2252
enn. 2026	25015	2060	2007	1214	1175	9408	4465	2334	2352

Verrattuna syksyllä 2021 päivitettyyn Tilastokeskuksen kuntakohtaiseen väestöennusteeseen Lempäälän väestö on kasvanut vuosittain yli 100 asukasta/vuosi nopeammin. Kasvupoikkeama ennusteeseen verrattuna kohdentuu erityisesti nuorten työikäisten 19–49-vuotiaiden ikäryhmään, mikä selittyy kunnan nettomuuttovoitolla. Merkille pantavaa on myös se, että

varhaiskasvatus- ja peruskouluikäisten lasten määrä ei enää ole kasvanut ja asukasmäärät ovat näiden ikäryhmien osalta varsin lähellä Tilastokeskuksen ennustetta. Taloussuunnitelmassa 2024-2026 on käytetty väestön kasvuarviona +1 %/v.

Lempäälän työttömyysaste (Pirkanmaan työllisyyskatsaus)

Työttömyysasteella mitattuna Lempäälän työllisyystilanne on viime aikoina pysynyt selvästi koko maan ja Pirkanmaan keskiarvoja parempana.

Taloudellinen kehitys

Vuosille 2024–2026 laadittavan taloussuunnitelman tavoitteena on turvata kestävä Lempäälän kokonaistalouden pohja katkaisemalla erittäin uhkaava alijäämäinen talouskehitys. Tavoite on vaativa, sillä kuntatalouden näkymät suunnitelmakaudelle 2024–2026 ovat yhä heikentyneet niin koko maassa kuin Lempäälässäkin.

Kuluvan vuoden 2023 alkuperäisen talousarvion käyttötalousosaan on tehty noin 3 milj. € toimitakattetta heikentäviä määrärahamuutoksia. Ne on kuitenkin pystytty kattamaan verotuloarvioiden korotuksilla, joten vuoden 2023 vuosikate ja ylijäämäisyys ei ole merkittävästi muuttunut. Sen sijaan vuoden 2023 investointien määrä on kasvanut kesäkuussa tehdyn Lempäälä Areena-liikuntahallin kiinteistökaupan johdosta. Syksyn muutostalousarviossa hyväksytyistä muista investointimäärärahojen muutoksista merkittävin, Sääksjärven koulun 4,5 milj. € määrärahan vähennys, siirtyi tulevalle taloussuunnitelmakaudelle hankkeen viivästymisen johdosta.

Talousarvioesityksen 2024 vuosikate on runsaat 7,4 milj. € ja tilikauden alijäämän arvioidaan olevan poistoeron muutosten jälkeen noin 3,3 milj. €. Kunnanvaltuusto päätti kokouksessaan korottaa vuoden 2024 tuloveroprosentiksi 8,4 %. Samalla kunnanvaltuusto päätti käynnistää

kokonaistalouden sopeutusohjelman valmistelun taloussuunnitelmakauden alijäämäisyyskehityksen katkaisemiseksi. Asiaa on tarkemmin kuvattu jäljempänä Toimintaa ja taloutta koskevat merkittävimmät riskit -alaotsikon yhteydessä

Käyttötalousosa

Käyttötalouden toimintakulut vuonna 2024 ovat runsaat 89,6 milj. € (+2,6 %). Suurin kuluerä on 49,4 milj. €:n henkilöstökulut. Uusien kunta-alan työ- ja virkaehtosopimusten kasvuvaikutus vuosipalkkoihin on otettu huomioon palkkasuunnittelussa niin vuodelle 2024 kuin myös suunnitelmavuosille 2025–2026. Toiseksi suurin kuluerä on 23,1 milj. €:n palvelujen ostot. Aine- ja tarvikemenot ovat runsaat 6,5 milj. € ja avustusmenot 4,1 milj. €. Muut toimintakulut ovat 6,5 milj. € ja niistä merkittävimpiä kulueriä ovat rakennusten ja huoneistojen vuokratulot 2,2 milj. € sekä vajaan 3,5 milj. €:n kiinteistö- ja irtainleasingkulut.

Vuodelle 2024 arvioidut toimintatuotot ovat 15,4 milj. €. Toimintatuotoista 5,3 milj. € koostuu erilaisista maksu- ja myyntituotoista. Vuokratuottojen arvioidaan kertyväksi yhteensä runsaat 6,3 milj. €. Avustustuottojen tuloarvio on runsaat 1,3 milj. €. Omaisuuden myyntivoittojen tuloarvio on budjetoitu 2,3 milj. €, josta valtaosa liittyy asuntomessualueen tontinmyynteihin.

Talousarvioesityksen 2024 vuosikate on runsaat +7,4 milj. € eli 298 €/as (TP2022 362 €/as ja muutostalousarvio 9/2023 495 €/as.)

Talousarvion käyttötalousosan tekstien yhteydestä ilmenevät toimielinkohtaiset määrärahat koostetaulukkoina. Vuoden 2022 tilinpäätöstieto on jätetty koostetaulukoista pois, sillä hyvinvointialueuudistuksen ja kunnan oman organisaatiouudistuksen johdosta vertailutietoa vuoteen 2022 ei ole kaikilta osin hyödynnettävissä.

Verotulot ja valtionosuudet

Lempäälän kokonaisverotuloarviot vuosille 2024–2026 pohjautuvat Kuntaliiton tuoreimpiin valtakunnallisiin arvioihin. Veroprosenttien osalta tuloarviot perustuvat valtuuston lokakuussa 2023 päättämiin veroprosentteihin.

Kunnan tuloveron tuottoarvio on vuodelle 2024 50,4 milj. €. Kiinteistöveron tuottoarvio vuodelle 2024 on vajaat 7,6 milj. € ja yhteisöveron tuottoarvio vuodelle 2024 on 4,6 milj. €.

Verotulot eivät kasva, vaikka kunnanvaltuusto päätti tuloveroprosentin, maapohjan kiinteistöveroprosentin ja rakentamattomien rakennuspaikkojen kiinteistöveroprosentin korotuksista. Tämä johtuu valtakunnallisesta soteuudistusvalmistelusta, jossa siirrettiin osa kuntien verotuloja vuodesta 2023 alkaen hyvinvointialueen rahoitukseksi. Kunnille kuitenkin kertyy verotuloina vielä vuonna 2023, ns. "verohäntää", joka perustuu alkuperäiseen leikkaamattomaan veroprosenttiin. Tämän johdosta kuntien verotulokasvun notkahdus alaspäin vuonna 2024 on kokonaistalouden kestävyiden kannalta merkittävä uhka.

Valtionosuuksien budjetoinnin perustana on Kuntaliiton tuorein valtionosuusennuste. Sen mukaan vuoden 2024 valtionosuustuloarvio on 19,7 milj. €. Arvio tarkentuu vuodenvaihteessa, kun OPM:n alainen valtionosuuspäätös on valmisteltu.

Taloussuunnitelmavuosien 2025–2026 suunnitteluoletukset

Toimintakulujen arvioidaan kasvavan vuonna 2025 +1,7 % ja vuonna 2026 +1,6 % ja kasvu painotuu palkkojen sopimuskorotuksiin. Toimintatuottoihin (pl. avustustuotot) on arvioitu peruskasvua +1,5 %/vuosi. Todennäköiseen tontinluovutusohjelmaan perustuen vuosien 2025–2026 myyntivoitoiksi on arvioitu 2,8 milj. € vuonna 2025 ja 2,3 milj. € vuonna 2026.

Investointien vuosipoistojen arvioidaan kasvavan vuoden 2024 11,3 milj. €:sta vuonna 2025 noin 11,7 milj. €:oon vuonna 2025 ja yhä vuonna 2025 noin 12,5 milj. €:oon.

Vuosien 2021–2023 ylijäämäisten tilivuosien jälkeen Lempäälän tuloslaskelma painuu merkittävästi alijäämäiseksi vuosiksi 2024–2026, jonka johdosta talouden sopeutustarve on välttämätön. Koska kuntalain mukainen kokonaistalouden tasapainon tarkastelu tehdään nykyisen taseylijäämän, talousarvion laadintavuodelta 2023 kertyvän ali-/ylijäämän ja taloussuunnitelmavuosien 2024–2026 yhteisarviointina, edellä esitettyjen suunnitteluoletusten perusteella taloussuunnitelmakaudelle 2024–2026 ei kohdistu kuntalain 110.3 § mukaista alijäämien kattamiseen liittyviä toimenpiteitä.

Investoinnit ja nettovelkaantuminen

Taloussuunnitelman 2024–2026 investointiohjelmaa on valmisteltu kunnan kehittämistä ja väestönkasvua tukevaksi. Kokonaisuudessaan hankeryhmittäiset taseinvestoinnit ilmenevät liitetaulukosta ja sen perusteluteksteistä. Valtuustokäsittelyn jälkeen investointiohjelman toimeenpano erillisiksi investointihankkeiksi jatkuu palvelusuunnitelmakäsittelyn yhteydessä.

Vuosien 2024–2026 investointiohjelma on erittäin laaja ja se rahoitetaan pääosin lisävelanotolla. Investointiohjelma on lisäksi aikataulusidonnaisista hankkeista johtuen etupainoinen, sillä huippuvuosi on 2024, jolloin nettoinvestoinnit ovat 27,4 milj. €. Vuonna 2025 nettoinvestoinnit ovat noin 21,8 milj. € ja vuonna 2026 16 milj. €. Kun samaan aikaan tapahtuu edellä kuvattu kunnan vero- ja valtionosuuspohjan hetkellinen pysähtyminen ja vuosikatteen suuri alenema, on heikkinen vaikutus investointien omarahoitusprosenttiin erittäin merkittävä riski kokonaistalouden kestävyydelle.

Investointiohjelmaa toteutettaessa on myös arvioitu, että vuonna 2026 puretaan aiemmin vuonna tehty 4 milj. € investointivaraus Saikan alueen koulu-/päiväkoti-/liikuntahallihankkeelle.

Kunnan velkamäärä tilinpäätöksessä 2022 oli 88,9 milj. € (3 618 €/asukas). Vuonna 2023 asukas-kohtainen lainamäärä ei kasva merkittävästi, sillä sen arvioidaan olevan vajaat 3700 €/asukas. Sen sijaan vuosien 2024–2026 suunnitellun investointiohjelman rahoittaminen valtaosin

lisälainanotolla nostaa peruskunnan lainamäärää merkittävästi. Lainamääräarvio/asukas on vuonna 2024 4391 €, vuonna 2025 4781 € ja vuoden 2026 lopussa 4942 €.

Toimintaa ja taloutta uhkaavat keskeisimmät riskit

Kuntien keskeiseen tulorahoituspohjaan (verotulot ja valtionosuudet) liittyy hyvinvointialueuudistuksen kokonaisrahoittamisen johdosta merkittävä riski. Varsinkin Lempäälän tyyppiset kunnat, jotka investoivat kuntakasvuun merkittävästi tulevina vuosina, joutuvat rahoittamaan investointejaan haastavassa tilanteessa. On mahdollista, että tulevien vuosien valtionosuuksiin kohdistuu lisäleikkauksia. Investointien rahoittaminen pysyvästi velkamäärää lisäten ei ole kokonaistaloudellisesti kestävää eikä myöskään kuntastrategian tavoitteen mukaista.

Lempäälän kuntataloutta uhkaa veronkorotusten jälkeenkin merkittävä noin 3 milj. € vuotuinen alijäämäkehitys vuosina 2024–2026. Tilanne edellyttää kokonaistalouden sopeutusohjelman käynnistämistä. Ero vuosikatteiden ja vuosittaisten investointien rahoitustarpeiden välillä on niin suuri, että kaikki keinot on oltava kunnanvaltuustolle valmisteltavan sopeutusohjelman vaihtoehtoharkinnassa. Näitä ovat mm. kulusäästöt, rakenteelliset palvelumenoleikkaukset, maksu-/taksatuottojen lisäykset, avustustuotot käyttötalouteen + investointeihin sekä investointien priorisointi.

Toinen merkittävä riski on markkinakorkotason nopea kohoaminen ja korkotason jääminen pidemmäksikin aikaa ennustetulle tasolle. Kunta on suojannut lainasalkkuaan markkinakoron nousun vaikutuksilta, mutta suojausten kokonaisvaikutus pienenee, sillä kokonaislainamäärä kasvaa ennakoitua enemmän.

Kuntakonsernin toiminta ja talous

Kuntakonsernin merkittävimpien tytäryhtiöiden toimintaa ja taloutta sekä talousarvion yhteydessä asetettavia tavoitteita on kuvattu sivuilla 71–78. Suunnitelmakauden aikana myös useat kunnan tytäryhtiöt investoivat merkittävästi ja tilanne tulee edellyttämään Lempäälän kunnalta yhtiökohtaista omistajaohjausta, jotta investointeihin liittyvät investointilainojen takaukset ja mahdolliset oman pääoman lisäykset tulevat käsiteltyä harkitusti ja investointisuunnitelmien edellyttämässä aikatauluissa.

TALOUSARVION SITOVUUS

Käyttötalousosa

Talousarvion sitovia eräiä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

Kuntaliiton uudistetussa suosituksessa talousarvion ja taloussuunnitelman laatimisesta on todettu, että täydellisyysperiaatteen mukaisesti myös kunnan eri tehtävien sisäiset ostot ja myynnit sisällytetään talousarvioon, vaikka niihin ei suoraan liittyisi rahan käyttöä. Tämän johdosta toimielinten sitovat määrärahat ja tuloarviot esitetään myös sisäiset erät mukaan lukien.

Toimielinten määrärahojen ja strategisten tavoitteiden toteutumisesta tulee raportoida osavuosisikatsauksissa ja tilinpäätöksen toimintakertomuksessa.

Käyttötalousosassa toimielimen tai investointiosassa hankeryhmän sitovien määrärahojen merkittävät ylitykset ja tuloarvion alitukset suhteessa toimielimen kokonaisbudjettiin on tuotava valtuuston päätettäväksi. Alle 50 000 € ylityksiä tai tuloarvion alituksia ei tarvitse tuoda käsitteilyyn

Valtuustoon nähden sitovia toimielimiä käyttötalousosan määrärahoineen, tuloarvioineen ja tavoitteineen ovat:

- Kunnanhallitus
- Kasvatus- ja opetuslautakunta
- Yhteisölahtakunta
- Yhdyskuntalahtakunta

Valtuustoon nähden sitovia määrärahoja ja tuloarvioita ovat myös:

• Verotulot	Kunnanhallitus
• Valtionosuudet	Kunnanhallitus
• Rahoitustuotot ja -kulut, netto	Kunnanhallitus

Investointiosa

Investointiosassa hankeryhmittäinen nettomääräraha on sitova. Valtuustoon nähden sitovia hankeryhmiä ovat:

• Kiinteä omaisuus	Kunnanhallitus
• Irtain omaisuus	Kunnanhallitus
• Talonrakennus ja liikuntapaikat	Yhdyskuntalahtakunta
• Liikenneväylät ja viheralueet	Yhdyskuntalahtakunta

Rahoitus

Valtuuston nähden sitovia rahoituslaskelman eriä ovat:

• Antolainauksen muutokset, netto	Kunnanhallitus
• Lainakannan muutokset, netto	Kunnanhallitus
• Oman pääoman muutokset, netto	Kunnanhallitus

Tilivelvollisuus

Kuntalain mukaan valtuutetut eivät ole tilivelvollisia, mutta kunnan muiden toimielinten jäsenet ovat. Toimiessaan jäsenenä muussa toimielimessä valtuutettu on tässä tehtävässään tilivelvollinen.

Lempäälän kunnan tilivelvollisia toimielimiä ovat: kunnanhallitus, elinvoimajaosto, tarkastuslautakunta, keskusvaalilautakunta, kasvatus- ja opetuslautakunta, yhteisölaikunta, yhdyskuntalautakunta ja viranomaislautakunta.

Kuntalaki ei vaadi tilivelvollisten viranhaltijoiden määrittelemistä ennakolta, mutta toiminnan järjestämisen kannalta on selkeämpää, jos viranhaltijat tietävät etukäteen, keitä vastuuvapauslausuma koskee.

Lempäälän kunnan tilivelvollisia viranhaltijoita ovat kunnanjohtaja, palvelualueiden johtajat, prosessijohtajat ja tehtäväalueiden esihenkilöt. Heillä on kokonaisvastuu kunnan, palvelualueiden, prosessien tai tehtäväalueiden toiminnasta ja taloudesta. Lisäksi tilivelvollisia viranhaltijoita ovat tilivelvollisten toimielinten esittelijöinä toimivat viranhaltijat.

Perustettavat vakanssit

Vakanssien täyttäminen edellyttää riittävää määrärahavarausta palvelusuunnitelmassa. Virkoihin vaaditaan lisäksi hallintosäännön mukainen erillinen perustamispäätös.

Kunnanhallitus

- Aluekoordinaattorin määräaikainen toimi (Elinvoimapalvelut/Asuntomessut) 1.1.2024 – 31.12.2026.

SITOVAT MÄÄRÄRAHAT JA TULOARVIOT VUODELLE 2024, 1000 €

Käyttötalousosa	Tulot	Menot
Kunnanhallitus	1 691	-12 801
ulkoiset	1 691	-12 217
sisäiset vuokrat		-585
Yhteisölautakunta	341	-7 256
ulkoiset	341	-4 045
sisäiset vuokrat		-3 211
Kasvatus- ja opetuslautakunta	7 840	-70 436
ulkoiset	3 484	-51 200
sisäiset vuokrat		-14 879
sisäiset ateriapalvelut	4 357	-4 357
Yhdyskuntalautakunta	28 804	-22 414
ulkoiset	9 900	-22 185
sisäiset vuokrat	18 904	-229
Tuloslaskelmaosa		
Kunnanhallitus		
Verotulot	62 564	
Valtionosuudet	19 690	
Rahoitustuotot ja -kulut, netto	-576	
Investointiosa, netto		
Kunnanhallitus		
Kiinteä omaisuus	-850	
Irtain omaisuus	0	
Yhdyskuntalautakunta		
Talonrakennus ja liikuntapaikat	-20 510	
Liikenneväylät ja viheralueet	-6 055	
Rahoitusosa, netto		
Kunnanhallitus		
Antolainauksen muutokset	155	
Lainakannan muutokset	18 750	
Oman pääoman muutokset	0	

TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN STRATEGINEN PERUSTA

Kuntalaki 110 § 2 momentti:

”Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.”

Kuntien ja kuntayhtymien talousarvio- ja suunnitelman laadintaohjeistuksen mukaan:

”Kuntakonsernin strateginen johtaminen konkretisoituu kuntastrategiassa, toteuttamishjelmissä sekä talousarvio ja -suunnitelmassa määriteltyihin selkeisiin päämääriin, tavoitteisiin, toimenpiteisiin sekä niiden seurantaan ja tuloksellisuuden arviointiin.

Lempäälän kuntastrategia

Lempäälän kunnanvaltuusto on hyväksynyt kesäkuussa 2022 uuden kuntastrategian, joka ulottuu vuoteen 2030 saakka.

Uuden kuntastrategian painopisteet ovat:

- Kyllä. Asennetta ja aktiivisuutta.
- Kyllä. Kestävää kasvua ja viihtyisyyttä.
- Kyllä. Yhdessä tekemistä Suomen suurimmassa kyläyhteisössä.

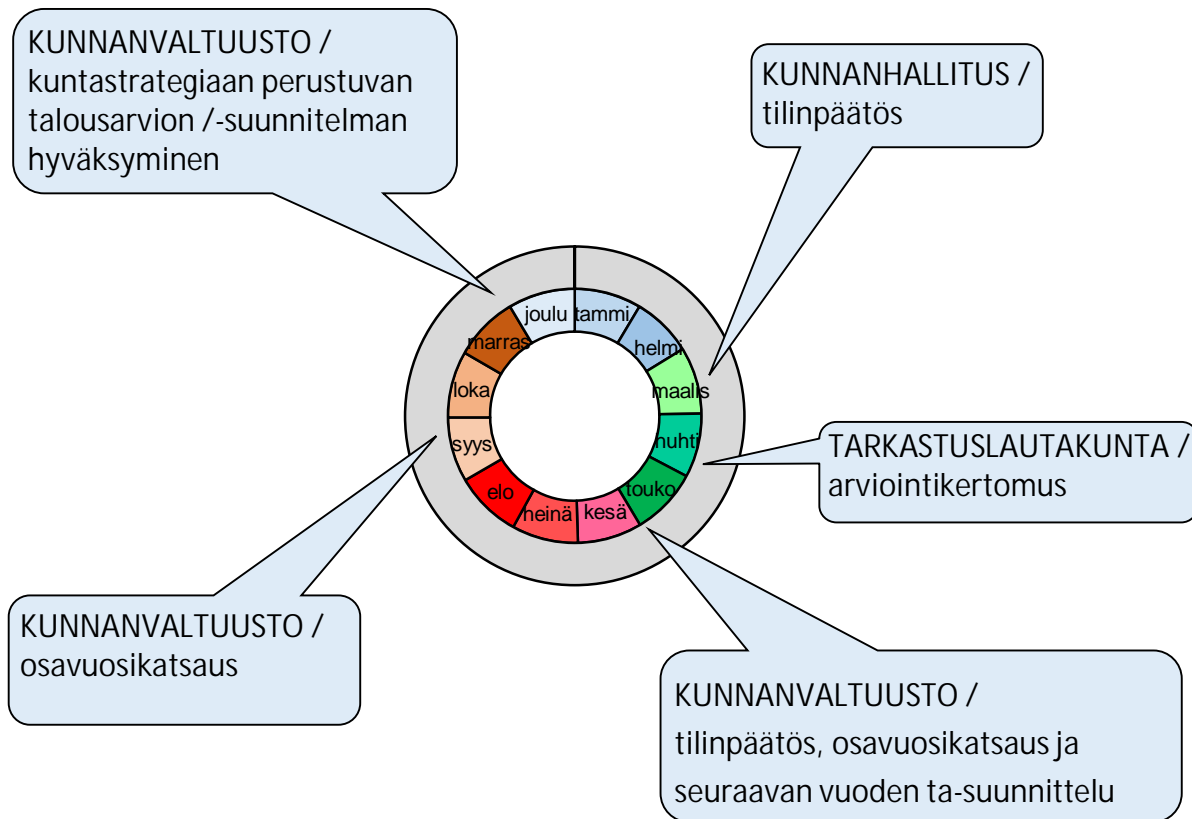
Kuntastrategian toimeenpanossa on vahvistettu myös 4 kärkihanketta, joista ensimmäinen, Asuntomessut Lempäälässä, on toteutuksessa jo vuonna 2022. Kolme muun kärkihankkeen valmistelu käynnistyy vuonna 2023 ja ne ovat:

- Ilmasto- ja energijärkeä
- Kiinnity kuntaasi
- Paras työpaikka

Valtuuston talousarviopäätöksellä tehtäväalueille ja tytäryhtiöille asetettavat talousarvion toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet perustuvat kuntastrategian tavoitteiden 6 kategoriaan:

- Kasvu ja elinvoima
- Palveluiden ja toiminnan kehittäminen
- Ympäristö ja kestävä kehitys
- Henkilöstö
- Yhteisöllisyys ja osallisuus
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Lempäälän kuntastrategian linjauksia ja täytäntöönpanoa mitataan ja seurataan säännöllisesti. Kuntastrategian ajanmukaisuus arvioidaan ja päivitetään kerran valtuustokaudessa. Strategiasta johdetaan vuosittain koko kuntakonsernin talousarvion tavoitteet. Lisäksi kuntastrategia toteutuu palvelualueiden, prosessien ja tytäryhtiöiden kehittämishankkeissa. Tarkastuslautakunta arvioi valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista vuosittain. Kuntastrategiasta johdettuja tavoitteita ja talousarvion toteutumista seurataan säännöllisesti osavuositarkastusten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Ennen kaikkea strategia näkyy kunnan jokapäiväisessä toiminnassa – palveluolttiudessaamme ja asenteessamme. Viestimme avoimesti ja oikea-aikaisesti eri kanavissa. Panostamme ajankohtais-tiedottamiseen ja sähköisten palvelujen kehittämiseen. Näin kuntalaisilla on mahdollisuus nopeaan ja yksilölliseen palveluun sekä kasvokkain että digitaalisia kanavia pitkin.

Poikkihallinnolliset teemaohjelmat

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan lakisääteinen tehtävä. Kunnan on seurattava kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kunnassa on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain.

Hyvinvointijohtaminen edellyttää tietoa asukkaiden hyvinvoinnista ja terveydestä sekä palvelujen vaikutuksista hyvinvoinnin edistämiseksi. Lempäälässä valmistellaan lain mukaisesti kerran valtuustokaudessa hyvinvointikertomus- ja suunnitelma sekä vuosittain hyvinvointiraportti. Näiden avulla seurataan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tilannetta ja tehtyjä toimenpiteitä sekä määritellään tulevat painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyölle.

Uuden vuoteen 2030 ulottuvan kuntastrategiakauden tavoitteeksi on kirjattu, että hyvinvointia ja terveyttä edistetään yhteistyössä kolmannen sektorin ja kumppanuustiimeissä toimivien yhteisöyhteisöjen kanssa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen teemat 2022–2024:

Kumppanuuslähtöisesti lisätään kuntalaisten hyvinvointia, elämänlaatua, osallisuutta sekä arjen sujuvuutta seuraavien hyvinvointia ja terveyttä edistävien neljän teeman kautta:

- * kestävä elämäntapa
- * kulttuuri ja osallisuus
- * liikkumisen aktivointi
- * mielenterveys ja päihteettömyys

Vuoden 2024 talousarvioon on tehtäväalueille annettu ohjeistus hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen talousarviotavoitteiden laadintaan.

Hiilineutraali kunta 2030 (HINKU)

Lempäälän kunta on liittynyt vuonna 2018 mukaan Hiilineutraalien kuntien verkostoon (HINKU). Tavoitteenamme on olla hiilineutraali kunta vuoteen 2030 mennessä, eli pyrimme vähentämään kasvihuonepäästöjä 80 %:lla vuodesta 2007 vuoteen 2030 mennessä.

Tampereen kaupunkiseudun kunnat ovat tehneet yhdessä ilmastotyötä. Valmistellussa seudullisessa ilmastotiekartassa on viisi isoa teemaa, joita ovat eheä maankäyttö ja kestävä liikenne, uudistuva energiantuotanto ja -kulutus, resurssiviisas kuluttaminen ja tuotanto, sopeutuva kaupunkiseutu sekä kehittyvä ilmastotyö. Kuntakonsernin eri toimintayksiköt ovat laatineet omia

seudullisen ilmastotiekartan pääteemoihin tukeutuvia toimenpiteitä, joiden edistymistä seurataan vuosittain.

HINKU-tavoitteiden edistäminen ja mm. ilmastobudjetoinnin edistäminen kytkeytyvät myös uuden kuntastrategian Ilmasto- ja energiajärkeä -kärkihankkeen toimeenpanoon.

Lempäälän kunta on jo aiemmin liittynyt myös kuntien energiatehokkuussopimukseen, jonka meillä on olemassa oleva toimintakausi kohdistuu vuosille 2017–2025. Lisäksi Lempäälä on ollut Sertifioitu Reilun kaupan kunta vuodesta 2015 lähtien.

Lapsiystävällinen kunta

Lempäälällä on UNICEFin hyväksymä lapsiystävällisen kunnan toimintasuunnitelma. Sen keskeiset tavoitteet ovat:

- Riittävästi vapaa-ajanviettopaikkoja lapsille ja nuorille
- Kuntastrategiassa korostetaan lasten huomioon ottamista
- Kunta vaikuttaa kuntalaisten asenteisiin syrjinnän ehkäisemiseksi
- Osallisuutta lisätään
- Lapsivaikutusten arvioinnin käyttöön ottaminen

Lapsiystävällinen kunta tunnuksen saaminen edellyttää toimintasuunnitelman toteutumista kunnan toiminnoissa ja toteutuksen arviointia UNICEFin toimesta.

LEMPÄÄLÄN LUOTTAMUSHENKILÖORGANISAATIO

TULOSLASKELMA 2024-2026

1000 euroa/ulkoiset

	TP 2022	TA 2023 + muu- tos	TA 2024	Muutos %	TS 2025	TS 2026
Toimintatuotot						
Myyntituotot	4 199	2 723	2 263	-16,9 %	2 308	2 354
Maksutuotot	6 678	3 424	3 037	-11,3 %	2 798	2 854
Tuet ja avustukset	4 011	2 112	1 341	-36,5 %	1 341	1 341
Muut toimintatuotot	6 105	7 937	8 774	10,6 %	9 274	8 774
Tuotot yhteensä	20 993	16 195	15 415	-4,8 %	15 721	15 323
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0		0	0
Toimintakulut						
Henkilöstökulut	-66 732	-48 161	-49 414	2,6 %	-50 403	-51 411
Palkat ja palkkiot	-53 655	-38 899	-39 613	1,8 %	-41 623	-42 456
Henkilösivukulut	-13 078	-9 262	-9 802	5,8 %	-8 779	-8 955
Palvelujen ostot	-71 860	-23 546	-23 095	-1,9 %	-23 441	-23 793
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 647	-6 419	-6 553	2,1 %	-6 652	-6 751
Avustukset	-6 306	-3 410	-4 098	20,2 %	-4 098	-4 098
Muut kulut	-6 593	-5 840	-6 486	11,1 %	-6 571	-6 571
Kulut yhteensä	-160 138	-87 376	-89 646	2,6 %	-91 165	-92 624
TOIMINTAKATE	-139 145	-71 181	-74 232	4,3 %	-75 444	-77 301
Kunnallisverotulot	102 506	50 800	50 400		52 700	55 400
Kiinteistöverotulot	6 410	6 650	7 564		7 564	7 564
Yhteisöverotulot	7 491	4 600	4 600		4 600	4 600
Verotulot	116 407	62 050	62 564	0,8 %	64 864	67 564
Valtionosuudet	31 370	22 100	19 690	-10,9 %	19 850	20 000
Rahoitustuotot ja -kulut	274	-724	-576	-20,4 %	-1 341	-1 724
Korkotuotot	330	314	600	91,1 %	600	600
Muut rahoitustuotot	711	449	549	22,3 %	549	549
Korkokulut	-731	-1 482	-1 720	16,1 %	-2 485	-2 868
Muut rahoituskulut	-35	-5	-5	0,0 %	-5	-5
VUOSIKATE	8 905	12 245	7 447	-39,2 %	7 929	8 539
Poistot ja arvonalentumiset	-10 283	-10 408	-11 330	8,9 %	-11 749	-12 498
Arvonalentumiset	-46					
Satunnaiset tuotot						
TILIKAUDEN TULOS	-1 423	1 837	-3 883	-311,4 %	-3 820	-3 959
Poistoeron muutos	-38	563	575	2,1 %	536	615
Varausten lisäys(-) tai vähennys(+)	2 419					
Rahastojen lisäys(-) tai vähennys(+)						
TILIKAUDEN ALI-/YLIJÄÄMÄ	958	2 400	-3 308	-237,8 %	-3 284	-3 344

TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/ Toimintamenot %	13,1	18,5	17,2	17,2	16,5
Vuosikate/Poistot %	87	118	66	67	68
Vuosikate euroa / asukas	362	495	298	314	335
Kertynyt yli-/alijäämä	30 802	33 202	29 894	26 610	23 266
Asukasluku 31.12.	24 578	24 745	24 992	25 242	25 495

RAHOITUSLASKELMA

1000 euroa

	TP 2022	Ta 2023 +muutos	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	8 905	12 245	7 447	7 929	8 539
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-2 242	-1 500	-2 310	-2 810	-2 310
Toiminnan rahavirta	6 663	10 745	5 137	5 119	6 229
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-12 237	-18 145	-28 900	-22 240	-16 150
Rahoitusosuudet invest. menoihin	755	188	1 335	255	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 378	2 120	2 150	2 700	2 100
Investointien rahavirta	-9 105	-15 837	-25 415	-19 285	-14 050
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 442	-5 092	-20 278	-14 166	-7 821
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	-12	5	155	185	255
Antolainasaamisten lisäykset	-17				
Antolainasaamisten vähennykset	5	5	155	185	255
Lainakannan muutokset	-520	2 067	18 750	10 954	5 308
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 000	6 000	29 200	23 200	18 200
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-14 976	-8 933	-10 450	-12 246	-12 892
Lyhytaikaisten lainojen muutos	8 456	5 000	0	0	0
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 771		600	600	600
Vaikutus maksuvalmiuteen	-1 203	-3 021	-773	-2 427	-1 658
*sitova valtuustoon nähden					

Tavoitteet ja tunnuslukujen tavoitearvot

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta

18 633	23 105	-24 410	-39 538	-49 799
--------	--------	---------	---------	---------

Investointien tulo-rahoitus %

77,6	68	27	36	53
------	----	----	----	----

Laskennallinen lainanhoitokate

1,2	1,02	0,95	0,55	0,57
-----	------	------	------	------

Velkamäärä

88 915	90 982	109 732	120 686	125 994
--------	--------	---------	---------	---------

Velka euroa / asukas

3 618	3 677	4 391	4 781	4 942
-------	-------	-------	-------	-------

Asukasluku 31.12.

24 578	24 745	24 992	25 242	25 495
--------	--------	--------	--------	--------

*sitova valtuustoon nähden

KÄYTTÖTALOUSOSA

KUNNANHALLITUS

1000e	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
	+ Muutos			
Toimintatulot (ulk)	1 370	1 691	1 710	1 729
Toimintamenot (ulk)	-10 720	-12 217	-12 396	-12 578
Toimintakate (netto)	-9 350	-10 526	-10 686	-10 849
Toimintatulot* (ulk ja sis)	1 370	1 691	1 710	1 729
Toimintamenot* (ulk ja sis)	-11 253	-12 801	-12 980	-13 163
Toimintakate (netto)	-9 883	-11 111	-11 271	-11 434
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0
Muut lask. vyörytyskustannukset	4 129	4 227	4 227	4 227
Kokonaiskustannukset (ulkoiset-, sisäiset- ja vyörytys menot sekä poistot)	-7 124	-8 574	-8 753	-8 935
* valtuustoon nähden sitovat erät				

ELINVOIMAJAOSTO

Elinvoimajaoston alle kuuluvat kunnan elinvoimapalvelut, työllisyyspalvelut, maaseutupalvelut, Asuntomessut Lempäälässä 2026 -kärkihanke sekä muut kunnan elinvoimaa, vetovoimaisuutta ja kilpailukykyä edistävät hankkeet.

Elinkeinojen kehittämisellä ja palveluilla luodaan edellytyksiä elinkeinoelämän kasvuille ja kehitymiselle Lempäälässä, oli sitten kysymys uusyrittäjyydestä, kunnassa jo olevista yrityksistä tai potentiaalisista Lempäälään sijoittuvista yrityksistä. Tavoitteena on yritysten, työpaikkojen ja verotulojen lisääntyminen kunnassa. Lempäälän kunnan strategia, Lempäälä - Kunta, joka sanoo kyllä, korostaa Lempäälän tunnetuksi tekemistä ja hyvän palvelun merkitystä koko kuntakonsernin menestystekijänä.

Lempäälän Kehitys Oy toteuttaa strategiaa "Menesty Lempäälässä" -palveluprosessin kautta.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Kasvu ja elinvoima	Kunnan yritystonttivaranto (8/2023) on 26 ha ja sen laskennallinen myyntiarvo on 6,2 M€	Myydään tai vuokrataan 30 % vuoden alussa vapaana olevan tonttivarannon myyntiarvosta. Myyntineuvotteluja käydään 50 % vuoden alussa vapaana olevasta tonttivarannon määrästä.
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Laaditaan koko kunnan matkailun yleissuunnitelma ja käynnistetään Vaihmalan alueen matkailuvision toteuttaminen 1. asemakava-hankkeen kautta ja 2. kehittämishankkeenä.	Matkailun yleissuunnitelma laadittu. Vaihmalan matkailuvision toteuttamiseksi on haettu hankerahotusta.
Kasvu ja elinvoima	Työttömyysaste pysyy matalana, tavoite-taso on alle 7,5 %. Nuorten työttömien määrä vähenee.	Työttömyysaste Alle 30-vuotiaiden työttömien määrä
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Maaseutupalvelut toteuttaa vuosittain asiakaspalvelukyselyn ja ohjaa sähköisen asiainnin mahdollistamia uusia toimintoja pääasi-alliseksi toimintatavaksi.	Asiakaspalvelukyselystä saatu palaute ja kokonaisarvosana. Tavoitteena on asiakaspalautteen asteikolla 1–5 saada arvosanaksi yli 4.

Palvelusuunnitelma

Lempäälän kunta vaikuttaa aktiivisella maanosto-, kaavoitus- ja elinkeinotoiminnalla yritysten ja työpaikkojen määrän kehittymiseen. Yritystonttien myyntiarvio on suhteutettu luovutettavissa olevaan kaavavarantoon, jonka kasvattaminen on entistä tärkeämpää. Panostamme erityisesti uusien yritys- ja toimitilojen kehittämiseen ja markkinointiin kuntakeskuksessa sekä työpaikkojen lukumäärään tontinluovutuskriteerinä.

Toteutamme Menesty Lempäälässä -palveluprosessia, joka tukee yritysten koko elinkaarta ja eri palvelutarpeita yhteistyössä kunnan eri yksiköiden kanssa. Luomme ja tuemme Lempäälän kunnan positiivista kuntakuvaa ja mainetta veto- ja pitovoiman ylläpitämiseksi.

Laadimme koko kunnan matkailun yleissuunnitelman, jossa hyödynnetään Lempäälän ainutlaatuinen sijainti, luonto ja vesistö. Käynnistämme Vaihmalan alueen matkailuvision toteuttamisen asemakaavahankkeen kautta ja jatkamme ranta-alueen kehittämistä.

Panostamme kumppanuuksissa joustavaan ja ketterään palveluun yrityksille tärkeiden asioiden eteenpäin viemisessä. Kehitämme hankintayhteistyötä mm. yhdessä yrittäjien ja kunnan hankinnoista vastaavien kanssa.

Työllisyyspalvelut tarjoaa laadukkaita ja vaikuttavia työllisyyspalveluita ja valmistautuu toiminnan isoon suunnanmuutokseen. Työllisyyden edistämisen kuntakokeilu jatkuu. Samanaikaisesti valmistaudumme TE-uudistukseen, jossa valtion palvelut siirtyvät vuonna 2025 paikallistasolle pysyvästi, ja kehitämme myös nuorten monialaisia Ohjaamo-palveluita ja kotoutuja-asiakkaiden palveluita tuleviin lainsäädäntömuutoksiin varautuen. Rakennamme yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa erityisesti työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun osalta (TYP). Jatkamme yhteistyötä koulutustoimijoiden kanssa. Kehitämme TE-uudistuksen rinnalle mittariston, jolla voimme seurata TE-palvelujen vaikuttavuutta Lempäälän kunnassa.

Maaseutuelinkeinoviranomaistoimintaa toteutetaan Lempäälän kunnan isännöimänä nykyisten sopimuskuntien (Akaa, Nokia, Pirkkala, Urjala, Valkeakoski, Vesilahti, Ylöjärvi, Juupajoki, Kangasala, Orivesi, Pälkäne ja Tampere) alueilla. Euroopan unionin hyväksymän maatalouden ja maaseudun kehittämisohjelman (CAP27) kansalliset painotukset ovat aktiivinen ruuantuotanto, ympäristö- ja ilmastoviisas maatalous ja uudistuva ja monipuolinen maaseutu. Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen maaseutuelinkeinoviranomaiset toimeenpanevat uusien säädösten pohjalta maatalouden ja maaseudun kehittämisohjelman toteutusta. Uuden ohjelmakauden myötä maatalouden eri tuki- ja korvaushakemukset ovat mahdollisia ainoastaan sähköisesti. Leader-toimintaa tuetaan kuntarahoituksella aikaisemmin tehdyn päätöksen mukaisesti ja varaudutaan rahoittamaan myös kunnan omia maaseudun kehittämisasioita.

Asuntomessut Lempäälässä 2026 -kärkihankkeessa edistetään alueen rakentumista ilmastovii-
saasti, luonnon monimuotoisuus huomioiden ja vahvistetaan asuinalueen tulevien asukkaiden yhteisöllisyyttä. Hankkeessa varaudutaan myös tehostettuun viestintään ja markkinointiin.

Kunnan elinvoima- ja edunvalvontatyössä vahvistetaan myös rahoitushakuihin liittyvää valmiutta ja verkostoitumista ja edistetään uuden projektien hallintamallin käyttöönottoa. Tähän liittyen hankekoordinaattorin tehtävät on tarkoitettu uudelleen organisoida talousprosessista elinvoimapalveluiden tehtäväalueelle.

Työllisyys- ja kuntoutuspalvelut	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Työttömien määrä	698	750	775
Työttömyysaste	6	6,5	7,5
Alle 30-vuotiaiden työttömien määrä	128	150	150
Pitkäaikaistyöttömien määrä	211	200	200
Alle 30-vuotiaiden aktivointiaste	38,5	40	38
Koko kunnan aktivointiaste	36,5	35	34

Maaseutuviranomaistoiminta	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Lempäälän maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueella maataloustukea/korvausta hakeneiden maatalojen määrä	1 006	1 710	1 635
Lempäälässä maataloustukea/korvausta hakeneiden maatalojen määrä	99	100	93
Yhteistoiminta-alueelle maksetut tuet ja korvaukset, M€	29,8	53,0	50,0
Viranomaistoiminnan hallintokulut maksetuista tuista, %	1,1	1,2	1,2
Maaseutuviranomaistoiminnan asiakaspalautteen kokonaisarvosana asteikolla 1(huono)-5(kiitettävä)	4,4	4,1	4,2

HALLINTOPROSESSI

Hallintoprosessi tukee kunnan luottamushenkilöorganisaatiota ja ohjaa palvelualueita sekä koko kuntakonsernia toimimaan hyvän hallinnon mukaisesti. Hallintoprosessin tehtävänä on edistää kunnan digitalisaatiota sekä asiakaslähtöistä palvelutoimintaa. Hallintoprosessiin kuuluvat Digipalvelut, Palvelukäytävä sekä hallinto- ja asiantuntijapalvelut ja tiedonhallinta. Palvelukäytävä vastaa kunnan monipuolisesta asiakaspalvelusta niin Lempäälän kuin valtiollisen asiointipisteen puitteissa.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Kuntaorganisaation tietoturva- ja tietosuojaosaaminen lisääntyy vuodesta 2023 vuoteen 2024.	Henkilöstön tietoturva- ja tietosuojakyselyn tulokset paranevat. Kyselyssä on 14 tietoturvateemaa, jotka voivat olla vastaajalle tuttuja, kertausta vaativia tai osaamista ei ole. Tavoitteena on, että jokaisen teema osalta vähintään 90 % vastauksista on tuttu tai kertausta vaativa.
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Digipalveluiden työn parempi organisointi, sekä palvelualueiden aktiivinen tukeminen. Palvelupyynnöiden kirjausjärjestelmän laajentaminen opetuksen häiriötilanteiden kirjaamiseen.	Seurataan palvelupyynnöiden ja opetuksen häiriöpyynnöiden onnistumista pyyntökohtaisella palautekyselyllä asteikoilla 1–4. Tavoitteena 3 (= tyytyväinen). Suoritetaan sähköinen kysely kunnan digipalveluiden toimivuudesta asteikoilla 1–5, tavoitteena 3.5.
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Palvelulupauksemme mukaisesti asiakaspalautteeseen vastataan kolmen vuorokauden sisällä palautteen saapumisesta.	Palautekanavan vastausaika pysyy kolmen työpäivän sisällä palautteen saapumisesta.

Palvelusuunnitelma

Vuonna 2024 jatkamme asianhallinnan ja hallinnollisten prosessien kehittämistä niin, että kokonaan digitaalinen toimintatapa mahdollistuu ja tukipalvelumme olisi mahdollisimman tehokas. Seuraavana kehitysvaiheena on sähköinen kokousjärjestelmä, jonka hankintaa valmistelemme vuonna 2024.

Tietosuojasetuksen vaatimusten toteutumista seurataan mm. vuosittaisella tietoturvakyselyllä ja tuetaan mm. koulutuksilla ja tiedotuksella.

Vuonna 2024 järjestetään presidentinvaalit ja europarlamenttivaalit. Presidentinvaalien kotimaan ennakoäänestys järjestetään 17.–23.1.2024 ja vaalipäivä on 28.1.2024. Mahdollisen toisen

kierroksen kotimaan ennakkovaikutus järjestetään 31.1.–6.2.2024 ja vaalipäivä on 11.2.2024. Vuoden 2024 europarlamenttivaalit toimitetaan kaikissa jäsenvaltioissa vaalijaksolla 6.–9.6.2024. Suomessa vaalipäivä on sunnuntai 9.6.2024. Ennakkovaikutus järjestetään 29.5.–4.6.2024.

Päätösten ennakkovaikutusten arvioinnin (EVA) toimintamallin valmistelu on aloitettu vuonna 2023 ja tavoitteena on, että toimintamalli otetaan käyttöön vuonna 2024.

Vuonna 2024 toteutetaan seudullinen perustietotekniikkapalveluiden kilpailutus. Kunnan digipalvelut pyrkii omalta osaltaan takaamaan onnistuneen kilpailutuksen ja saumattoman siirtymän palveluiden välillä. Kunnan digipalvelut huolehtii, että siirtymä on henkilöstölle mahdollisimman läpinäkyvä, tiedotus on ajantasaista ja perehdytystä on riittävästi saatavilla. Uusien perustietotekniikkapalveluiden käyttöönoton suunnittelu- ja toteutusvaihe tulee vaatimaan digipalveluissa merkittävää työajan allokoitua vuosina 2024–2025.

Vuoden 2024 aikana Palvelukäytävän tarjoamia digitukipalveluita kehitetään yhteistyössä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa. Lisäksi Palvelukäytävän henkilöstö suorittaa DVV:n digiopas-koulutukset vuoden 2024 aikana. Näin pyrimme parantamaan palvelun laatua ja vahvistamaan henkilöstön osaamista. Palvelun laatua seuraamme käytössä olevan asiakaspalautejärjestelmän avulla.

Kokousten suunniteltu lukumäärä	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Elinvoimajaosto	9	9	11
joista yli 3 h kokouksia	0	0	0
joista etäkokouksia	4	4	5
Kasvatus- ja opetuslautakunta (2022 sivistyslautakunta)	15	12	11
joista yli 3 h kokouksia	14	12	11
joista etäkokouksia	4	4	4
Kunnanhallitus	21	22	21
joista yli 3 h kokouksia	16	17	16
joista etäkokouksia	9	9	8
Kunnanvaltuusto	9	11	11
joista yli 3 h kokouksia	3	4	4
joista etäkokouksia	2	0	0
Valtuustoinfo tai -seminaari	13	12	12
joista yli 3 h kokouksia	1	1	1
joista etäkokouksia	3	0	0

Viranomaislautakunta	8	10	10
joista yli 3 h kokouksia	0	0	0
joista etäkokouksia	2	4	4
Yhdyskuntalautakunta	12	12	11
joista yli 3 h kokouksia	9	9	9
joista etäkokouksia	4	3	4
Yhteisölautakunta (2022 osallisuusjaosto)	11	10	11
joista yli 3 h kokouksia	6	9	10
joista etäkokouksia	1	2	4
Kokousten määrä yhteensä (pl. tarla, ELPO, keskusvaaliltk, kunniamerkkitr)	98	98	98
joista yli 3 h kokouksia	49	52	51
joista etäkokouksia	29	26	29

Palvelukäytävän asiakastyytyväisyyskysely	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Palvelun arvosana asteikolla 1–10	7,94	8	8

HENKILÖSTÖPROSESSI

Henkilöstöprosessi ohjaa ja tukee palvelualueita ja koko kuntakonsernia toimimaan yhteisten pelisääntöjen mukaisesti palvelussuhde-, työkyky- ja hyvinvointiasioissa, viestinnässä sekä kehittämisessä. Henkilöstöpalvelut vastaa keskitetystä esihenkilöiden kehittämisestä sekä tukee esihenkilöitä ja johtajia haastavissa henkilöstö- ja viestintätilanteissa.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Henkilöstö	<p>Huolehdimme henkilöstömme työhyvinvoinnista, työssä jaksamisesta ja työkyvystä</p> <p>Paras työpaikka -kärkihankkeen työskentelyä tehdään sekä operatiivisen johtamisjärjestelmän että poliittisen johtamisjärjestelmän parissa.</p> <p>Henkilöstöetuudet on paketoitu uudelleen ja uusi järjestelmä on otettu käyttöön.</p>	<p>Fiilismittari keskiarvo 3,5.</p> <p>Vakituisen henkilöstön työkyvyttömyyspoissaolojen vähentyminen vuodesta 2023.</p> <p>Johtamisjärjestelmä on kuvattu ja on käytössä</p> <p>Henkilöstölle on yksilöllisiä valinnanmahdollisuuksia henkilöstöetuuksiin.</p>
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Kunnan brändin kirkastaminen ja viestinnän suunnitelmallinen kehittäminen sekä rekrytointiviestinnän uudistaminen.	<p>Visuaalinen ilme päivitetty kautta linjan eri medioissa ja läpi organisaation.</p> <p>Rekrytointiviestinnän uusi toimintamalli on suunniteltu ja otettu käyttöön.</p>

Palvelusuunnitelma

Paras työpaikka -kärkihanke on aloitettu vuonna 2023. Kärkihanke jakautuu kahteen osa-alueeseen: johtamisjärjestelmän kehittäminen sekä henkilöstöetuuksien uudistaminen. Vuoden 2023 aikana on tehty nykytila-analyysi ja laadittu toimenpide- ja kehittämissuunnitelma. Erityinen painopistealue on työkykyjohtaminen ja työkykyhaasteiden tunnistaminen varhaisessa vaiheessa sekä täsmätyökykyisten työllistämisen mahdollisuuksien edistäminen. Vuoden 2024 aikana kehitetään sekä operatiivista että poliittista johtamisjärjestelmää niin, että toimintatavat ja kokonaisuus on määritelty sekä esitelty koko henkilöstölle. Henkilöstöetuuksien kokonaisuus paketoitetaan uudella tavalla niin, että se tarjoaa henkilöstölle yksilöllisiä valinnanmahdollisuuksia.

Palkkausjärjestelmää kehitetään uuden työehtosopimuksen mahdollisuuksien mukaisesti. Palkitsemisen kokonaisuutta arvioidaan ja sitä kehitetään niin, että myös henkilökohtaisen palkitsemisen kokonaisuus tukee strategisia päämääriä.

Esihenkilöakatemia jatkuu edelleen ja akatemiasta valmistuneille laaditaan alumnitoiminnan toimintamalli. Koko organisaation osaamisen kehittämistä jatketaan palvelumuotoilun koulutusten avulla.

Olemme ottaneet käyttöön uuden järjestelmän työsuojeluriskien sekä työsuojeluilmoitusten kirjaamiseksi. Vuoden 2024 aikana hyödynnämme systemaattisesti kerättyä dataa ja uudistamme työsuojelukokonaisuuden tiedolla johtamista koko organisaation tasolla.

Työkyvyttömyysoissaolojen hallitsemiseksi vahvistamme mielenterveyspalveluja niin työterveyden kuin yhteistyökumppaneiden palvelujen avulla hyödyntäen niin digitaalisia kuin henkilökohtaisia palveluja.

Syksyllä 2023 tehdyn työhyvinvointikyselyn tulokset käsitellään organisaatiossa kevään aikana. Tulokset ja toimenpiteet esitellään myös kunnanvaltuustolle (info), kunnanhallitukselle sekä lautakunnille.

Kunnan viestintä ja markkinointi painottuu vahvasti Asuntomessut Lempäälässä hankkeen tontti-markkinointiin. Kunnan muista projekteista ja hankkeista viestintää toteutetaan suunnitelmallisesti. Kunnan brändityötä kehitetään edelleen niin, että koko kunnan tasolla käytetään yhteistä visuaalista ilmettä ja yhteisiä materiaaleja. Lisäksi rekrytointiviestintää kehitetään lähtötila-analyysin perusteella. Tavoitteena on rakentaa kuntaan uusi rekrytointia paremmin tukeva toimintamalli, jossa viestintä ja markkinointi ovat vahvasti mukana osana rekrytointiprosessia.

TALOUSPROSESSI

Talousprosessi ohjaa ja tukee toimielimiä, palvelualueita ja koko kuntakonsernia edistämään kuntastrategiaa yhteisillä kokonaistalouden tavoitteilla. Vuodesta 2020 lähtien kirjanpito- ja reskontrapalveluista on vastannut in house -yhtiö Sarastia Oy. Kunnan omaa henkilöstöä käytetään talouden asiantuntijapalveluihin ja laskutuspalveluihin.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Tuotettu talousinformaatio on ajantasaista ja ennakoivaa.	Talousinformaation laatua ja sisäisen palvelun toimivuutta havainnoidaan vuosittain loppuvuodesta tehtävällä käyttäjäkyselyllä. Tavoitearvosana asteikolla 1–5 vähintään 3,5. Myös Sarastian tuottamaa talouspalveluiden osuutta havainnoidaan erillisellä käyttäjäkyselyllä. Tavoitearvosana asteikolla 1–5 vähintään 3,5.
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Sisäisten asiakkaiden talousosaaminen paranee.	Sisäisten asiakkaiden käyttäjäkyselyllä vähintään 2/3 vastaajista kokee talousosaamisensa parantuneen.

Palvelusuunnitelma

HVA-siirron jälkeen muodostetussa Lempäälän kuntaorganisaatiossa on runsaasti tarvetta talouden tukipalveluille. Kysynnän johdosta palvelun sisältöä ja aikataulutusta on suunniteltava entistä huolellisemmin, jotta palvelulla saavutetaan asetetut tavoitteet ja yksiköiden johtamiseen liittyvä talousosaaminen kehittyy. Talouden tukipalvelun organisoinnin tapoja ja sisältöä tulee arvioida säännöllisesti yhteistyössä palvelualueiden kanssa.

Sarastian palvelutuotannon laatua, kustannuksia ja palvelutarpeeseen vastaamista arvioidaan säännöllisten yhteistyöpalaverien avulla. Vuoden 2024 aikana on tarpeen tehdä ratkaisuja Sarastian palvelutarjoomassa olevien kirjanpito- ja raportointijärjestelmien päivittämisestä vuoden 2025 alusta lukien.

KASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA

1000e	TA 2023 + Muutos	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatulot (ulk)	5 061	3 484	3 539	3 596
Toimintamenot (ulk)	-50 935	-51 200	-52 198	-53 129
Toimintakate (netto)	-45 874	-47 716	-48 659	-49 533
Toimintatulot* (ulk ja sis)	9 192	7 840	7 896	7 953
Toimintamenot* (ulk ja sis)	-69 367	-70 436	-71 434	-72 365
Toimintakate (netto ulk ja sis)	-60 175	-62 596	-63 538	-64 412
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	-9	-14	-10	-5
Muut lask. vyörytyskustannukset	-3 593	-3 604	-3 604	-3 604
Kokonaiskustannukset (ulkoiset-, sisäiset- ja vyörytys menot sekä poistot)	-72 969	-74 054	-75 048	-75 974

* valtuustoon nähden sitovat erät

HALLINTO JA ALUEELLISET PALVELUT, KASVATUS JA OPETUS

Hallinto ja alueelliset palvelut, kasvatusta ja opetusta vastaa palvelualueen yhteisten asioiden hoidosta ja koordinoinnista, lautakuntatyöskentelyn sujuvuudesta sekä yhteistoiminnasta muiden palvelualueiden ja prosessien kanssa. Uuden kunnan myötä korostuu sujuva yhdyspintatyö Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa. Lisäksi tehtävänä on tukea Lempäälän kuntastrategian jalkauttamista edesauttamalla tehtäväalueiden tavoitteiden toteutumista sekä hallinnon ja talouden sujuvaa hoitamista reagoimalla proaktiivisesti toimintaympäristön muutoksiin.

Lempäälän kunta järjestää perusopetuslain (21.8.1998/628) mukaista koululaisten aamu- ja ilta-päivätoimintaa peruskoulun ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä kolmannelta yhdeksänteen vuosiluokkien erityisen tuen piirissä oleville oppilaille. Toimintaan osallistuminen on vapaaehtoista ja maksullista.

Kohtaamispaikat (entiset perhetuvot) toimivat Lempäälän keskustassa, Kuljussa ja Sääksjärvellä. Kohtaamispaikkatoimintaa toteutetaan yhteistyössä kunnan, Pirkanmaan hyvinvointialueen, seurakunnan, oppilaitosten ja erilaisten yhdistysten kanssa. Toiminnan tavoitteena on mahdollistaa lasten ja perheiden osallisuus, vahvistaa vanhemmuutta, edistää perheiden voimavaroja ja hyvää arkea, vähentää perheiden yksinäisyyden kokemuksia ja vahvistaa yhteisöllisyyttä. Lisäksi seurataan kotihoidontuen kuntalisäpilotin vaikututusta asiakasmääriin.

Lempäälän lukio on yleissivistävä, ylioppilastutkintoon johtava toisen asteen oppilaitos. Lukion tehtävänä on mahdollistaa opiskelijoilleen nykyaikainen ja korkeatasoinen koulutus pohjana siten, että heillä on hyvät valmiudet jatko-opintoihin ja edelleen työelämään. Virta-kampus on moderni ja yhteisöllinen toisen asteen oppimisympäristö (Lempäälän lukio ja Tredun ammatillinen koulutus), jonka monipuolinen ja tulevaisuuteen suuntaava koulutustarjonta osaltaan mahdollistaa perusopetuksen jälkeisen koulutuksen ja sivistyksen omassa kunnassa.

Nokian, Pirkkalan, Lempäälän ja Vesilahden kuntien muodostama Pirkan opisto järjestää yleissivistävää ja harrastuksia tukevaa koulutusta sekä taiteen perusopetuksen opetuspalveluja neljään opiston jäsenkuntaan.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Palveluiden ja toiminnan kehittämisen	Sijaispoolin vaikuttavuus talouden ja toiminnan osalta haastavassa henkilöstön rekrytointilanteessa (kvtes: varhaiskasvatus, aamu- ja ilta-päivätoiminta sekä vaativa erityinen tuki).	Kasvatuksen ja opetuksen palvelualueen sijaiskulujen 30 % alenema TP2022 verrattuna (kvtes: varhaiskasvatus, aamu- ja ilta-päivätoiminta sekä vaativa erityinen tuki)

Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Kotihoidon tuen kuntalisä pilotin kokonaisvaikuttavuus	Vaikuttavuustutkimus (talous, henkilöstö, perheet) valmiina 05/2024. Pilotissa mukava olevien perheiden määrä. Pilotissa mukana olevien lasten ikäjakauma alle 3-vuotiaat kpl/% osuus kaikista, yli 3-vuotiaat kpl/% osuus kaikista. Varhaiskasvatuksen aloituksen siirtyminen pilotissa mukana olevien lasten osalta. Keskiarvo, montako kuukautta aloitus on siirtynyt.
---------------------------------------	--	--

Palvelusuunnitelma

Hallinto ja alueelliset palvelut tehtäväalueen eri toiminnot liittyvät kasvatukseen ja opetuksen palvelualueen sisäisten sekä ulkoisten yhdyspintojen yhteistyöhön.

Lähtökohta on kehittää palveluja kustannustehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti vahvaa kumppanuutta sekä osallisuutta edistäen. Tästä esimerkkeinä sijaispooli ja kotihoidontuen kuntalisäpilotti.

Hallinnon osalta erityisenä painopisteenä on eri tehtäväalueiden esihenkilötyön "päivittäminen" proaktiivisesti muuttuvissa toimintaympäristöissä ja osana kokonaisuutta. Lähtökohtana on hyvän hallinnon edistäminen ja luotettava esihenkilötoiminta (henkilöstö, talous ja tiedolla johtaminen).

Sijaispooli on perustettu varhaiskasvatuksen, koulujen iltapäivätoiminnan ja vaativan erityisen tuen sijaishenkilöstön riittävyys edistämiseksi. Sijaispoolin ohjaajat työskentelevät varhaiskasvatyksyksiköissä, koulujen iltapäivätoiminnassa ja kohtaamispaikoilla. Sijaispoolissa toimii 18 ohjaajaa. Vuoden 2022 sijaiskuluihin verrattuna perustettavan sijaispoolin arvioidaan olevan hallitavampi, ennakoitavampi ja kokonaistaloudellisesti edullisempi nykykäytäntöön verrattuna.

Lempäälän lukiossa tuetaan opiskelua panostamalla erityisopetukseen ja opinto-ohjaukseen. Tekoälyn mukaantulo opiskeluun muuttaa opetusta ja oppimista. Tekoälyä lähestytään sekä oppimisen työkaluna että ilmiönä, jonka ymmärtäminen on tärkeä osa lukiokoulutuksen tuottamaa yleissivistystä. Ilmiön syvälinen ymmärtäminen auttaa opiskelijaa tunnistamaan tekoälyn mahdollisuudet ja rajat oman opiskelun ja oppimisen tukena. Opetushallitus on myöntänyt Lempäälän lukiolle avustuksen hankkeelle Oppimisen iloa ja älyä (1.6.2023-31.12.2025).

Yhteisöllisen opiskeluhuollon osalta on 1.8.2023 voimaan tullut laki (PO26§) velvoittaa opetuksen järjestäjän ennaltaehkäisemään ja systemaattisesti seuraamaan ja puuttamaan poissaoloihin.

Tätä tukemaan on luotu Kansallinen Yhteisellä koulutiellä -läsnäolomalli sekä Tampereen kaupunkiseudun läsnäolon tukemisen ja poissaolojen seurannan suunnitelma. Opiskeluhuollon palveluiden laatua ja toimivuutta seurataan kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyössä.

Kohtaamispaikkatoiminta jatkuu kolmessa toimipisteessä kasvatus- ja opetuslautakunnassa hyväksytyin toimintasuunnitelman mukaisesti. Painopisteinä on lasten ja perheiden osallisuuden mahdollistaminen, vanhemmuuden vahvistaminen, perheiden voimavarojen ja hyvän arjen edistäminen sekä yhteisöllisyyden vahvistaminen. Erityisenä palvelumuotoilun kohteena on kotihoitotuen kuntalisäpilotin vaikutus asiakasmääriin.

Lukio	2022–2023	2023–2024	Ennakkoarvio 2024–2025
Opiskelijamäärä 20.9. yhteensä	425	444	448
kotipaikka Lempäälä	293	324	
kotipaikka muu kuin Lempäälä	132	120	
vaihto-oppilaita	3	1	
kaksoistutkinto-opiskelijat*	34	23	
Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (TUVA)*	8	3	8
Lukio-opintoja yli 3 vuotta suorittavat		30	28

* ei tilastossa

Aamu- ja iltapäivätoiminta lasten lukumäärä 20.9.	2022–2023	2023–2024	Ennakkoarvio 2024–2025
esiopetus	272	256	270
1. luokkalaiset	252	222	230
2. luokkalaiset	86	110	100
3.–9. luokkalaiset	3	4	5
yhteensä lapsia toiminnassa	613	592	605

Kotihoidon tuen kuntalisä pilotti	2022–2023	2023–2024	Ennakkoarvio 2024–2025
Perheiden lukumäärä		137	140
Lapset yhteensä		186	
Alle 3 -vuotiaiden määrä kpl/% kokonaisuudesta		142 / 76,3 %	
Yli 3 -vuotiaiden määrä kpl/% kokonaisuudesta		44 / 23,7 %	

Kohtaamispaikkojen reppupäivien asiakasperheet	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Lapset yhteensä	38	52	60
Alle 3 -vuotiaiden määrä kpl/% kokonaisuudesta	36	48	54
Yli 3 -vuotiaiden määrä kpl/% kokonaisuudesta	2	5	6

Palvelualueen henkilöstön sairauspoissaolojen kehitys	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Sairauspoissaolopäivien määrä: kalenteripäivää / hlö / vuosi	*	15,5	14

*Vuoden 2022 luku ei organisaatiomuutoksen takia ole vertailukelpoinen.

OPETUSPALVELUT

Esi- ja perusopetus muodostavat lapsen kasvun ja oppimisen kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden ja perustan elinikäiselle oppimiselle. Esiopetuksen keskeisenä tehtävänä on edistää lapsen oppimis-, kasvu- ja kehitysedellytyksiä yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa. Esiopetuksen avulla vahvistetaan lapsen sosiaalisia taitoja ja tervettä itsetuntoa leikin ja myönteisten oppimiskokemusten avulla.

Perusopetuksessa tietojen ja taitojen oppiminen lisääntyy, mutta edelleen on tärkeää vahvistaa esiopetuksessa aloitettua arkielämän valmiuksien oppimista. Toiminnassa tähdätään myös siihen, että oppilaat saavat edellytystensä mukaiset valmiudet jatko-opinnoissa pärjäämiselle.

Esi- ja perusopetuksen tehtävänä on edistää lasten ja nuorten oppimista, kasvamista ja kehittymistä itseään, kanssaihmissiään ja ympäristöään arvostaviksi yhteiskunnan jäseniksi. Perusopetusta annetaan yleisopetuksena ja joustavana perusopetuksena. Oppimisen ja koulunkäynnin tukena annetaan tehostettua ja erityistä tukea lähtökohtaisesti muun opetuksen yhteydessä.

Esi- perusopetuksen palveluverkon muodostaa 10 esi-6 vuosiluokkien koulua (kuusi kyläkoulua ja neljä isoa alakoulua) ja kolme vuosiluokkien 7–9 koulua. Oppilaita on lukuvuonna 2023–2024 yhteensä 3 730.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Esi- ja perusopetuksessa panostetaan digitalisaatioon ja sen kehittämiseen. Opetuksen tarkoituksena on kasvattaa kuntaan ja yhteiskuntaan toimijoita, jotka ovat pienestä pitäen aloittaneet tietotekniikan käytön ja joilla on uskallusta kehittää rohkeasti tulevaisuuden digitaalisia ratkaisuja. Tavoitteena on, että teknologian kehitys näyttäytyy positiivisena ja mahdollisuuksia tarjoavana ilmiönä. Esi- ja perusopetuksessa lisätään perinteisten toimenpiteiden ja ajattelun ohella kokonaan uudenlaista ja innovatiivista lähestymistapaa. Esi- ja perusopetuksessa kiinnitetään lisäksi huomiota digitaalisten laitteiden määrään, laitteiden yhteensopivuuteen, verkkoyhteyksiin ja tekniseen tukeen. Lisäksi mahdollistetaan työntekijöiden digitaalinen täydennyskoulutus.	Mittareina käytetään kyselyitä, jotka suunnataan oppilaille, henkilökunnalle sekä huoltajille. Lisäksi hyödynnetään opetuksen digitiimiltä kerättyä aineistoa, joilla mitataan sitä, kuinka käytännössä opetussuunnitelman mukainen digitalisaatio toteutuu. Vuonna 2024 Lempäälässä on 1:1 -laitteet kunnan kaikilla 4., 5., 7. ja 8. luokkalaisilla. Mittarina käytetään myös talousarviotavoitetta.

Yhteisöllisyys ja osallisuus	Kouluyhteisöjen (vuosiluokat 0–9) hyvinvoinnin, turvallisuuden ja koulupysyvyyden tukeminen. Koulupoissaoloihin pyritään vaikuttamaan sekä ennaltaehkäisevästi että vahvasti kouluun kiinnittämistä tukien. Koulupysyvyyden sekä oppilaiden hyvinvoinnin parantamisessa tullaan osallistamaan oppilaskuntia, koulujen henkilökuntia sekä huoltajia. Hyvinvoinnin vahvistamisella koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten määrä tulee vähenemään.	Koulupysyvyyttä tarkastellaan koulu-poissaoloja seuraamalla koulukohtaisesti neljä kertaa lukuvuoden aikana. Työn ja toiminnan vaikutuksia seurataan tiiviillä yhteydenpidolla koulujen henkilökunnan sekä huoltajien kanssa. Mittareina käytetään poissaolotuntien seuraamista ja oppilaskunnille sekä huoltajille järjestettävillä kyselyillä. Osallistamisen vaikutuksia mitataan edellä mainituilla kyselyillä.
------------------------------	---	---

Palvelusuunnitelma

Esi- ja perusopetuksen painopistealueina lukuvuoden 2023–2024 aikana ovat joustava esi- ja alkuopetus, laaja-alaiset tunne- ja vuorovaikutustaidot sekä digitalisaatio. Esi- ja perusopetuksessa huolehditaan turvallisesta kouluarjesta sekä laadukkaan pedagogiikan toteuttamisesta oppilaiden arjessa niin koulupäivän kuin aamu- ja iltapäivätoiminnan puitteissa.

Tuemme kouluyhteisöjen hyvinvointia, turvallisuutta ja koulupysyvyyttä. Seuraamme ja puutumme systemaattisesti oppilaiden poissaoloihin valtakunnallisten ja seudullisten linjausten mukaisesti.

Koulujen käyttö- ja täyttöastetta seurataan lukuvuosittain talousarvion hyväksymisen yhteydessä. Koulujen johtamisrakenteen tarkastelua tehdään suhteessa koulujen oppilasmääriin.

Kerhotoimintaa järjestetään Harrastava koululainen-toiminnan puitteissa 1 000 oppilaalle lukuvuoden 2023–2024 aikana.

Oppilasmäärä erityis- ja perusopetuksessa 20.9.	2022–2023	2023–2024	Ennakoarvio 2024–2025
Perusopetus yhteensä	3 802	4 038	3 933
vuosiluokat 1–9	3 484	3 730	3 632
esiopetus	318	308	301
Tehostettua tukea saavat oppilaat	501	495	483
Erityistä tukea saavat oppilaat	295	279	280

Perusopetuksen päättäneiden sijoittuminen jatko-opintoihin	2020–2021	2021–2022	2022–2023
9. vuosiluokan oppilasmäärä	372	378	399
Lukioihin	60 %	51 %	51 %
joista Lempäälän lukioon	46 %	40 %	64 %
Ammatilliset oppilaitokset	36 %	41 %	44 %
joista Tredu	68 %	63 %	64 %
joista Valkeakosken ammattiopisto	25 %	33 %	25 %
Ei tutkintoon johtavaa koulutusta*	4 %	8 %	6 %
Ilman välitöntä opiskelupaikkaa II-asteella	0 %	0 %	0,3 %
Oppivelvollisuuden jatko-ohjaus (VALPAS)			7

*sisältää ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen (VALMA) v. 2021 asti ja v. 2022 alkaen tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA) sekä yhteishakuun lisätyt kansanopistojen linjat.

VARHAISKASVATUSPALVELUT

Lempäälän kuntastrategia toteutuu varhaiskasvatuspalvelujen vision ”Lapsuus Lempäälässä - vahva silta tulevaisuuteen” kautta. Varhaiskasvatuksen palvelulupaus ”Autamme jokaista lasta kipeämään omalle vuorelleen, niin korkealle kuin mahdollista, yhteistyössä häntä ympäröivien turvallisten aikuisten kanssa” konkretisoi varhaiskasvatuksen visiota.

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaan kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka.

Varhaiskasvatuspalvelut järjestävät monipuolisia palveluita varhaiskasvatusikäisille lapsille. Varhaiskasvatuslain mukaisesti varhaiskasvatusta tulee olla saatavilla kunnan järjestämänä tai valvotun siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin, lähipalvelun periaatteella, kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää.

Lempäälässä on 16 kunnallista päiväkotia ja 4 yksityisen palvelutuottajan palvelusetelipäiväkotiä. Kunnallisia, kotona toimivia perhepäivähoitajia on 8 ja yksityisiä kotona toimivia perhepäivähoitajia 7 kappaletta. Yksityisiä ryhmäperhepäivähoitokoteja on 2 kappaletta.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Laadukas kokopäiväpedagogiikka varhaiskasvatuksen arjessa, jossa tavoitteet asetetaan aikuisten toiminnalle, lasten tarpeisiin pohjautuen.	<p>Huoltajien kanssa käytävät varhaiskasvatuksen aloituskeskustelut toteutuvat 100-prosenttisesti.</p> <p>Huoltajien kanssa käytävät lapsen varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut toteutuvat 100-prosenttisesti.</p> <p>Pedagogisesti painottuneet asiakastytyväisyyskyselyt, tavoitekeskiarvo 4, arviointiasteikolla 1–5.</p> <p>Lasten asiakastytyväisyyskyselyt, arviointiasteikko hymynaamat, tavoite 90-prosenttisesti hymyä.</p>

<p>Palveluiden ja toiminnan kehittäminen</p>	<p>Nivelvaiheyhteistyön kehittäminen ja tiivistäminen esi- ja perusopetuksen kanssa, eheyttämään 5-vuotiaiden siirtymistä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen. Arjen vuoropuhelun lisääminen varhaiskasvatuksen henkilöstön ja esi- ja perusopetuksen henkilöstön kanssa.</p>	<p>Nivelvaiheyhteistyön vuosikellorunkoon suunnitellut tapaamiset ja koulutukset toteutuvat toimintavuoden aikana.</p>
--	--	--

Palvelusuunnitelma

Varhaiskasvatuksen tehtäväalueen painopistealueena toimintavuoden 2023–2024 osalta on laadukkaan kokopäiväpedagogiikan toteuttaminen varhaiskasvatuksen arjessa, ilon kautta - arjen leppoistamisen hengessä - lapsen etu edellä. Positiivinen pedagogiikka, hyvän huomaaminen ja vahvuuksien tunnistaminen ovat ohjaavia toimintamenetelmiä varhaiskasvatuksen inklusiivisessa kokopäiväpedagogisessa arjessa. Samaa painopistealuetta tullaan toteuttamaan myös toimintavuoden 2024–2025 aikana.

Maaliskuussa 2022 voimaan astuivat uudet valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Lempäälän kunnan uusi paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma astui voimaan 1.8.2022.

1.8.2022 voimaan astunut varhaiskasvatustlain muutos lapsen tuen osalta tulee edelleen vaikuttamaan varhaiskasvatuksen tehtäväalueelle myös taloudellisesti. Laki edellyttää, että mikäli lapsiryhmässä on yksi tai useampi tukea tarvitseva lapsi, tulee tämä huomioida lapsiryhmän koossa, sitä pienentävästi tai vaihtoehtoisesti lapsiryhmään tulee palkata avustaja.

1.3.2023 astui voimaan varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutos, joka jatkoi maksutuottokertymän alenemaa edelleen vuoteen 2022 nähden, jolloin tuli edellinen asiakasmaksulakimuutos. Valtioneuvosto on uudessa hallitusohjelmassa linjannut, että varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alennetaan myös tällä hallituskaudella, varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostamiseksi. Tämä mahdollinen maksutuottokertymän alenema on otettu vuoden 2024 talousarviossa huomioon noin 10 % maksutuottokertymän alenemana vuoteen 2023 nähden. Todennäköisesti tämä arvio on riittämätön ja maksutuottokertymä tulee laskemaan vieläkin enemmän.

Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu päättyi 31.5.2024, mikäli kaksivuotinen esiopetus astuu voimaan, tapahtuu se 1.8.2025 alkaen. Tähän muutokseen tulee proaktiivisesti valmistautua, kun kokeilun päättymisen jälkeen selviää mahdollinen järjestämistapa kaksivuotiselle esiopetukselle.

Varhaiskasvatuksen lapsimäärä on kasvanut tasaisesti vuoden 2023 aikana ja ennuste vuodelle 2024 näyttää samansuuntaiselta. Kunnan järjestämisvelvoitetta tulee haastamaan palveluiden kysyntä, verrattuna olemassa olevaan palveluntarjontaan. Uusista varhaiskasvatukseen tulevista lapsista 85 % on alle kolmevuotiaita.

1.8.2023 aloitettiin kotihoidon tuen kuntalisän pilotti Lempäälän kunnassa. Pilotin vaikutus on otettu huomioon talousarviossa. Pilotin kokonaisvaikuttavuutta seurataan koko ajan ja pilotista tuotetaan myös tutkimuksellista tietoa. Pilotin vaikuttavuus varhaiskasvatuksen kysyntään näkyi elokuun 2023 alussa siten, että kaikki varhaiskasvatuspaikkaa tarvitsevat lapset mahtuivat varhaiskasvatukseen.

Palvelusetelin käyttö on edelleen nouseva ja palvelusetelin arvoa korotettiin 1.8.2023 alkaen, näin ollen palvelusetelimenot oletettavasti kasvavat edelleen. Vastaavasti yksityisen hoidon tuki ja yksityisen hoidon tuen kuntalisän menot jatkavat hienoisesti laskua ja näin ollen sinne muuttuvat kulut tulevat olemaan aiempaa pienemmät. Selvitys palvelusetelin käyttöönottomahdollisuudesta yksityiseen perhepäivähoitoon toteutetaan vuoden 2023 loppuun mennessä, yhteistyössä Nokian kaupungin kanssa.

Suurena haasteena on edelleen vuoden 2023 aikana ollut henkilöstön saatavuus koko Tampereen kaupunkiseudulla. Erityisesti kelpoisuusehdot täyttävistä varhaiskasvatuksen erityisopettajista ja varhaiskasvatuksen opettajista on pulaa. Haasteet näyttävät samansuuntaisilta vuoden 2024 osalta. Tilanteen korjaamiseksi Lempäälän varhaiskasvatuksessa otettiin käyttöön työn vaativuuden arvioinnin järjestelmä 1.6.2023 alkaen.

Kiinnitämme huomioita onnistuneisiin ja hyvin valmisteltuihin rekrytointiprosesseihin, jotta avoinna olevat paikat saataisiin täytettyä kelpoisuusehdot täyttävillä hakijoilla.

Kiinnitämme huomiota henkilöstön hyvinvointiin ja työssäjaksamiseen, jotta sairauspoissaoloja saataisiin pienemmäksi ja sitä kautta säästöjä sijaistalouksiksi. Hyvinvoiva, motivoitunut ja työhönsä sitoutunut henkilöstö on laadukkaan varhaiskasvatuksen tae.

Varhaiskasvatuksen organisaatiouudistus on saatettu päätökseen kesäkuussa 2023 ja vertaisjohtajuustoiminta on aloitettu Lempäälän kunnan varhaiskasvatuksessa. Vertaisjohtajuustoiminta on herättänyt kiinnostusta valtakunnan tasolla ja olemme saaneet mukavasti yhteydenottoja kehittämisprosessiin liittyen muista kunnista.

Varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmän eVakan käyttöönottoprojekti on aloitettu syksyllä 2023 kaupunkiseudun kehyskuntien yhteistoteutuksena. eVaka korvaa tulevaisuudessa tällä hetkellä käytössä olevat toiminnanohjausjärjestelmät. Käyttöönottoaiheessa muodostuu käytötalouteen vaikuttavia kustannuksia, joihin on talousarviossa varauduttu. Pidemmällä aikavälillä kokonaisjärjestelmä uudistus tuo tehtäväalueelle merkittäviä säästöjä.

Lapsia hoidossa 31.12. yhteensä	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Kunnallinen varhaiskasvatus (0–5 - vuotiaat)	815	1 290	940
Alle 3 -vuotiaiden (paikkatarve 1,75/lapsi) määrä kpl /%			350 37 %
Yli 3 -vuotiaiden määrä kpl/% kaikista			590 63 %
Tehostetun tuen lasten määrä	75	52	45
Erityisen tuen lasten määrä	26	19	15
Yksityisen hoidon tuen piirissä lapsia	63	70	44
Alle 3 -vuotiaiden määrä kpl /% kaikista			17 39 %
Yli 3 -vuotiaiden määrä kpl/% kaikista			27 61 %
Tehostetun tuen lasten määrä	0	0	0
Erityisen tuen lasten määrä	0	0	0
Palvelusetelillä lapsia	241	280	273
Alle 3 -vuotiaiden määrä kpl /% kaikista			100 37 %
Yli 3 -vuotiaiden määrä kpl/% kaikista			173 63 %
Tehostetun tuen lasten määrä	4	7	4
Erityisen tuen lasten määrä	3	4	1
Kotihoidon tuen piirissä lapsia (sisältää myös ne perheet ja lapset, jotka eivät ole mukana pilotissa)			
Perheiden lukumäärä			232
Lapsia yhteensä	213	270	308
Alle 3-vuotiaat kpl/%			241 78 %
Yli 3 -vuotiaat kpl/%			67 22 %

RUOKAPALVELUT

Ruokapalvelut toimii kunnassa 1.1.2023 lukien tulosvastuullisena tehtäväalueena tuottaen ruokapalvelut kunnan päiväkoteihin ja kouluihin. Ruokapalvelut vastaa ruokapalvelun toiminnan suunnittelusta, aterioiden valmistuksesta, kuljetuksesta sekä tarjoilusta asiakaskohteissa. Ruokapalvelut tuottaa aterioita 32 asiakaskohteeseen noin 4 500 asiakkaalle. Toiminta on ammattitaitoista, taloudellista ja asiakaslähtöistä. Ruokapalvelut kehittää aktiivisesti toimintaa kuntastrategiasta nousevien tarpeiden mukaisesti ja panostaa erityisesti asiakkaiden hyvinvointiin ja terveyden edistämiseen. Ruokakasvatus on kiinteänä osana arkea, jolla edistetään kuntalaisten hyvinvointia yhdessä muiden kunnan toimijoiden kanssa

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Sijaispoolin valmistelu, jolla pyritään turvaamaan jatkossa henkilöstön saatavuus sekä turvaamaan palvelun sujuvuus sekä taloudellinen vaikutus.	Sijais- ja henkilöstövuokrauksen määrärahojen maltillinen käyttö (tavoitteena käytön vähentyminen 10–15 %)
Kouluruokailuun osallistuvien yläkoululaisten lukumäärä	Lisätään kannustimia osallistua yhteiseen kouluruokailuun.	Mittari: 8. ja 9. luokkalaisten osallistumisprosentti kouluruokailuun (tavoitteena kasvaa 10 %-yks)

Palvelusuunnitelma

Palvelusuunnitelman merkittävämpänä talouden poikkeamana on Lempäälän Lukion ravitsemuspalveluiden palveluiden osto aiesopimuksen mukaisesti ISS palveluilta. Ravitsemuspalveluista on tehty päätös optiovuoden käyttöönotosta ja hankintasopimuksen mukaisesti palveluntarjoajalla on oikeus tehdä hinnan tarkistukset vuoden 2024 alkuun, millä on lisääntyvän oppilasmäärän ja ateriapalveluin hinnankorotusten myötä vaikutus ruokapalvelun talousarvioon.

Edelleen edellisiin vuosiin peilaten ruokapalveluissa on erittäin haastavaa saada vakituista ja ammattitaitoista henkilökuntaa sekä sijaisia eri mittaisiin poissaoloihin huolimatta, että käytössä on kaksi kilpailutettua henkilöstövuokrausyritystä. Ruokapalveluihin pyritään rakentamaan vuonna 2024 myös sijaispooli, joka on käytössä mm. varhaiskasvatuksessa. Tällä pyritään turvaamaan henkilöstön riittävä saatavuus, sijaismäärärahojen maltillinen kasvu ja palvelun turvaaminen sekä henkilöstön jaksaminen henkilöstömitoituksessa.

Ruokapalvelussa otetaan käyttöön vastuuperehdyttäjämalli, joka sisältää samalla työsuojelupari-toiminnan. Toive vastuuperehdyttäjistä nousi Kevan vuosien 2021–2022 aikana rahoittamasta työelämän kehittämishankkeesta keinona ennaltaehkäistä työkykyriskejä. Vastuuperehdyttäjä on uuden työntekijän tasavertainen kollega, joka vastaa yhdessä esihenkilön kanssa työhön perehdytyksestä ja seurannasta. Vastuuperehdyttäjä toimii uuden kollegan kouluttajana.

Perehdytysjakso luo pohjan vastuuperehdyttäjän ja uuden työntekijän työuran aikaiselle kumppanuudelle. Toimintamallissa vastuuperehdyttäjä, esihenkilö ja työntekijä käyvät työsuhteen alussa aloituskeskustelun, jossa luodaan yhteinen ymmärrys työntekijän osaamisesta ja koulutus-tarpeista sekä perehdytysvastuun jakamisesta.

Ruokapalvelun toiminta jatkuu uuden kunnan myötä kasvatuksen- ja opetuksen palvelualueella. Ruokapalvelussa on noin 4 500 asiakasta ja yhden aterian suoritehinta on 2,25 € ja kuljetuksen pudotusmaksu 25 €. Suoritehintana on kasvanut edellisestä vuodesta 0,30 €, joka johtuu yleisistä hinnankorotuksista ja palkkakehityksestä.

Ruokakasvatuksen edistämistyötä muiden toimijoiden kanssa jatketaan suunnitelmallisesti eteenpäin osana ravitsemussuunnitelmaa ja laajemmassa merkityksessä osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä. Tämän lisäksi lähdetään kokeilemaan aamupalapilotointia ja sen vaikutusta koulun arkeen ja oppilaiden hyvinvointiin ja jaksamiseen. Lempäälässä 8.-9.-luokkalaista 40 % ei syö koululounasta päivittäin. Koko Pirkanmaan vastaava luku on 35 %. Lisätään kannustimia osallistua kouluruokailuun yhteistyössä ruokapalvelun, opetushenkilöstön ja oppilaiden kanssa.

Osana HINKU-tavoitteita ylijäämäruoan mittaamista tarkennetaan huomioiden uusi jätelaki, jossa elintarvikealan toimijoiden on pidettävä kirjaa elintarvikejätteen määrästä, sekä syömäkel-poisesta elintarvikejätteestä eli ns. ruokahävikistä. Tämä mahdollistaa tiedolla johtamisen en-tistä paremmin saadun datan valossa.

Yhteistyötä Lempäälän seurakunnan kanssa jatketaan ylijäämäruoan hyödyntämisen tiimoilta ja etsitään mahdollisia uusia kolmannen sektorin yhteistyökumppaneita ylijäämäruoan hyödyntämi-seen.

Yhtenä tärkeänä tavoitteena on myös seurata kulurakennetta ja tehdä tarvittavia korjaavia toi-menpiteitä operatiivisella tasolla palvelun tuottamisessa ja hankinnoissa. Keittiöverkostoa ja sii-hen liittyviä ateriakuljetuksia tullaan tarkastelemaan edelleen huomioiden tulevat muutokset asiakaskohteissa ja mahdollisista muutoksista pyritään tekemään myös kokonaistaloudellisesti järkeviä.

Asiakastyytyväisyys, asteikolla 1–5, vähintään 3,5.

Ruokapalvelut	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Valmistuskeittiöiden lukumäärä	4	3	3
Palvelukeittiöiden lukumäärä	8	8	8
Aterioiden jakelupisteiden määrä	40	38	34
Päiväkotiaterioiden määrä/päivä			710
Esi- ja perusopetuksen aterioiden määrä/päivä			3 706
Päiväkotiaterian hinta			2,25
Esi- ja perusopetuksen aterian hinta			2,25
Yhteisöllisen ruokahetken asiakasmäärä/vuosi			3 200

YHTEISÖLAUTAKUNTA

1000e	TA 2023 + Muutos	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Toimintatulot (ulk)	336	341	344	347
Toimintamenot (ulk)	-4 023	-4 045	-4 111	-4 179
Toimintakate (netto)	-3 688	-3 704	-3 768	-3 832
Toimintatulot* (ulk ja sis)	336	341	344	347
Toimintamenot* (ulk ja sis)	-6 424	-7 256	-7 323	-7 390
Toimintakate (netto ulk ja sis)	-6 088	-6 915	-6 979	-7 043
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	-605	-727	-620	-489
Muut lask. vyörytyskustannukset	-147	-306	-306	-306
Kokonaiskustannukset (ulkoiset-, sisäiset- ja vyörytys menot sekä poistot)	-7 176	-8 289	-8 249	-8 185
* valtuustoon nähden sitovat erät				

YHTEISÖPALVELUIDEN HALLINTO- JA ALUEELLISET PALVELUT

Yhteisöpalveluiden palvelualue on neljän tehtäväalueen kokonaisuus: kirjastopalvelut, liikunta- palvelut, nuorisopalvelut sekä kulttuuripalvelut. Yhteisöpalvelut on hyvinvointia edistäviä palveluita, jotka kohdentuvat kaikkiin väestöryhmiin eri elämäntilanteissa ja aktivoivat kuntalaisia niin ohjattuun kuin omaehtoiseen toimintaan. Yhteisöpalvelut edistää osallisuutta kuntalaisia koskevissa keskeisissä palvelualueen päätöksissä osana kuntalain säädettyä kunnan velvollisuutta huolehtia asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista. Yhteisöpalvelut toteuttaa tehtäviään yhteistyössä kunnan eri toimialojen, julkisen-, yksityisen, kolmannen ja neljännen sektorin sekä kuntalaisten välillä.

Yhteisöpalveluiden hallinto- ja alueelliset palvelut vastaa palvelualueen yhteisten asioiden hoidosta ja koordinoinnista, lautakuntatyöskentelyn sujuvuudesta sekä yhteistoiminnasta muiden palvelualueiden ja prosessien kanssa. Uuden kunnan myötä korostuu sujuva yhdyspintatyö Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa. Lisäksi tehtävänä on tukea Lempäälän kuntastrategian jalkauttamista edesauttamalla tehtäväalueiden tavoitteiden toteutumista sekä hallinnon ja talouden sujuvaa hoitamista reagoimalla proaktiivisesti toimintaympäristön muutoksiin. Lisäksi hallinnon alle on asemoitu yhteisöpalveluiden hankkeet, yhteisöbussi Lempi, osallistuva budjetointi, avustukset ja taiteen perusopetus sekä kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ koordinaation, yhteistyön ja raportoinnin osalta. Taiteen perusopetuksen osalta musiikin ja kuvataiteen perusopetusta järjestetään Pirkan opistossa. Kunnassa on tarjolla yksityisten oppilaitosten tarjoamana myös käsityön, musiikin ja teatteritaiteen taiteen perusopetusta.

Yhteisöpalvelut toteuttaa tehtävissään lakia sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä § 6 sekä lakia yleisistä kirjastoista, liikuntalakia, lakia kunnan kulttuuritoiminnasta ja nuorisolakia.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Hyte)	Hyvinvoinnin edistämisen koordinaatiossa vakiinnutetaan hyvinvoinnin edistämisen rakenteen toimintaa sekä kehitetään ja vahvistetaan järjestöyhteistyötä ja asukasosallisuutta kunnan hyvinvointityössä.	Hyvinvointityöryhmän ja kumppanuustimien vuosikellot ovat käytössä Hyvinvoinnin edistämisen teemafoorumi osana järjestöyhteistyön rakenteita 2 krt/vuosi Hyvinvointikysely asukkaille syksy 2024 Hyvinvointiteemaiset asukasillat 2 krt/vuosi

<p>Yhteisöllisyys ja osallisuus</p>	<p>Järjestöyhteistyön rakenteita vahvistetaan ja vakiinnutetaan yhteistyössä kunnan ja kolmannen sektorin kanssa.</p>	<p>Järjestöfoorumi 1 krt/vuosi, Teemafoorumit 2 krt/vuosi/teema Uutiskirje yhdistyksille 11 krt/vuosi Kysely yhdistyksille 1 krt/vuosi</p>
-------------------------------------	---	--

Palvelusuunnitelma

Yhteisöpalvelut koordinoi Kiinnity kuntaasi – kärkihanketta, jonka tavoitteena on osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen koko kunnan alueella. Hankkeen kohderyhmänä on kaikki kuntalaiset, mutta erityisesti alle 29-vuotiaat. Toisena kohderyhmänä on kunnanjohto, kunnan luottamushenkilöt ja henkilöstö. Kärkihankkeen tavoitteena on vuonna 2024 vahvistaa kuntajohdon, luottamushenkilöiden ja henkilöstön osallisuusosaamista, tuoda näkyväksi jo olemassa olevia osallisuuden työkaluja ja toimintamalleja sekä testata 2–3 osallisuusmenetelmää.

Vuonna 2024 yhteisöbussi vie palveluita kuntalaisten luo vahvistaen näin osallisuutta ja yhteisöllisyyttä koko kunnan alueella. Hyvinvointia edistävää liikunta- ja kulttuurivälineiden esinelainausta kehitetään yhteisöpalveluiden tehtäväalueiden yhteistyönä. Poikkihallinnollisessa hyvinvointityössä tavoitteena on kotona asuvien ikäihmisten löytäminen ja aktivoiminen toteuttamalla yhteistyössä ikäihmisten kumppanuustiimin kanssa kahvitreffit-tapaamissarja. Ehkäisevän päihdetyön osalta painopiste vuonna 2024 on riskikäytön ja haittojen tunnistamisessa ja varhaisen vaiheen tuen tarjoamisessa yhteisöpalveluiden tehtäväalueilla.

Lisääntyneet toimitilat ja liikunta-alueet edistävät kuntalaisten osallisuutta ja hyvinvoinnin edistämistä. Varsinkin lisääntyneet liikunta-alueet aiheuttavat voimakkaan energiakulujen kasvun ja kohdistuvat liikuntapalveluiden tehtäväalueelle. Muun muassa sähkökustannukset nousevat 50 %.

Lempäälän kirjaston omatoimiajan mahdollistavan tekniikan hankinta edistää myös omalta osaltaan kuntalaisten osallisuutta, lisää järjestötyön ja järjestöyhteistyön paikkoja ja lisää kunnan tilojen käyttöä.

LIIKUNTAPALVELUT

Liikuntapalvelut toteuttaa liikuntalakia ja mahdollistaa eri väestöryhmien liikkumisen ja liikunnan harrastamisen elämänsä eri vaiheissa. Liikuntapalvelut järjestää terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen, tukee kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoimintaa, sekä koordinoi ja ylläpitää liikuntapaikkoja. Liikuntapalveluiden tehtävä tapahtuu eri toimialojen yhteistyönä ja kehittämällä paikallista, kuntien välistä ja alueellista yhteistyötä sekä huolehtimalla tarvittaessa muista paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivista toimintamuodoista.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Hyte)	Liikuntaneuvonta ohjaa ja tukee kuntalaisia liikunnalliseen elämäntapaan. Liikuntaneuvonnan palvelupolkua vahvistetaan huomioiden eri kohde- ja ikäryhmät. Kuntalaisen on mahdollista osallistua maksuttomiin matalan kynnyksen liikuntaryhmiin osana liikuntaneuvontaprosessia.	Liikuntaneuvonta asiakkaiden määrä 50 hlö/vuosi. Matalankynnyksen ryhmiin ohjattujen liikuntaneuvonnan asiakkaiden määrä, 25 hlöä/vuosi.
Yhteisöllisyys ja osallisuus	Kehitetään yhdessä lasten, nuorten ja perheiden kanssa uusia matalan kynnyksen toimintamalleja liikkumisen edistämiseksi.	Lapsille ja nuorille järjestettyjen ryhmien (4 uutta ryhmää) ja tapahtumien määrä (4 tapahtumaa/vuosi).

Palvelusuunnitelma

Ikäihmisten liikuntasuosituksia huomioidaan toimintojen suunnittelussa sekä tavoitteissa. Toimintojen toteuttamisessa huomioidaan kotona asuvien ikäihmisten löytäminen ja aktivoiminen. Työikäisiä kannustetaan tavoittelemaan liikkumissuosituksia aktiivisella tiedottamisella. Viestinnässä ja tapahtumissa huomioidaan eri kohderyhmät. Liikuntapalvelut jalkautuu kylille yhteisöbussilla, järjestäen matalankynnyksen toimintaa ja tuoden tietoa liikuntapalveluista.

Liikuntapalveluiden liikunnan vaikutusta arvioidaan HYTE-kertoimen indikaattoreiden avulla, jotka kirjataan vuosittain hyvinvointiraporttiin. Seurayhteistyön välineitä kehitetään.

Liikuntapalvelut	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Sisäliikuntatilojen ilta- ja viikonlopun käyttöaste %			
liikuntahallit	78	80	75
muut sisäliikuntatilat	58	70	70
Terveys- ja erityisliikunnan ryhmät			
ryhmien määrä	34	40	45
osallistujien määrä	355	400	450
Koulutettujen vertaisohjaajien määrä	35	35	35
Liikunta-avustukset seuroille €/asukas	3,67	3,7	3,7

KIRJASTOPALVELUT

Kirjastopalvelut toteuttaa lakia yleisistä kirjastoista tehtävänänsä yleisen kirjaston toiminnan järjestäminen. Kirjastopalvelut on tarkoitettu kaikille väestöryhmille. Yleisen kirjaston tehtävänä on tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin; ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa; edistää lukemista ja kirjallisuutta; tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon; tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan; edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Kirjastopalvelut toteuttaa tehtävänsä yhteistyössä muiden viranomaisten, kirjastoalan toimijoiden ja muiden yhteisöjen kanssa.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Yhteisöllisyys ja osallisuus	Lämpäälän kirjasto ottaa käyttöön omatoimiaukiolon, joka parantaa kirjastopalveluiden saavutettavuutta, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.	Omatoimiaukiolo lisää kirjaston aukiolotunteja 25 % Kirjaston kävijämäärä kasvaa 10 %
Yhteisöllisyys ja osallisuus	Kirjastopalvelua tuotetaan tiimeissä, joiden toimintaa vahvistetaan ja kehitetään. Kuntalaiset voivat vaikuttaa kirjastoaineiston valintaan.	Tiimit valitsevat aineiston keskitetysti omalle kohderyhmälleen. Kohderyhmälle suunnattu kysely 2 krt / vuosi.

Palvelusuunnitelma

Kirjastopalveluiden tavoitteet perustuvat kirjastolakiin, kunnan strategiaan ja kulttuurihyvinvointisuunnitelmaan. Kirjastopalveluiden toimintaa tehostetaan kehittämällä tiimien roolia kokoelmatyön prosesseissa, siirtymällä keskitettyyn aineistovalintaan ja tilaamalla aineisto valmiiksi muovitettuna. Muutoksen tavoitteena on vapauttaa resursseja rutiinitehtävistä asiakkaiden laadukkaampaan kohtaamiseen ja sisältöjen avaamiseen. Yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja palveluiden saatavuutta kehitetään omatoimisen kirjastokäytön tarjoamisella. Omatoimikirjastolla tarkoitetaan kirjastoa, johon voi kirjautua kirjastokortilla normaalien aukiolojen ulkopuolella. Yhteisöbussi on katvealueille saapuva alusta kirjastopalveluiden yhdenvertaiseen tarjoamiseen eri kohderyhmille.

Kirjastopalvelut	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Kirjastokäynnit / asukas	7,0	8	8,5
Kirjaston PIKI-verkkokäynnit / asukas	9,1	8	9
Lainat / asukas	19,3	16	19
Lasten ja nuorten kirjahankinta kpl	5 918	3 500	3 500
Lasten ja nuorten kirjasto-opetuksen osallistujamäärä	2 253	3 500	3 500
Aukiolotunteja yhteensä			8 000

KULTTUURIPALVELUT

Kulttuuripalvelut toteuttaa lakia kunnan kulttuuritoiminnasta. Kulttuuripalvelut edistää kaikkien väestöryhmien yhdenvertaisia mahdollisuuksia ja osallistumista kulttuuriin, taiteeseen ja sivistykseen. Kulttuuripalveluiden tehtävänä on edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä; luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle; edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa; tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen; edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa; edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa; edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Hyte)	Kehitetään kulttuuripalveluiden tiedonkeruun menetelmiä kunnan tapahtumien ja toiminnan hyvinvointivaikutusten mittaamiseksi.	Kulttuurikyselyn toteuttaminen 2 kertaa vuodessa Kunnan tapahtumien vaikutuksia mittaavan kriteeristön laatiminen
Yhteisöllisyys ja osallisuus	Vahvistetaan erilaisia tapoja osallistua ja saavuttaa kulttuuria esimerkiksi vakiinnuttamalla kulttuurilähete- ja -luotsitoiminta osaksi kuntalaisten hyvinvointia ja osallisuutta edistävää työtä.	Annettujen läheteiden lukumäärä 50 kpl ja lähetetoimintaan osallistuneiden lukumäärä 15 kpl Luotsausten lukumäärä 5 kpl

Palvelusuunnitelma

Kulttuuripalveluiden toiminnan vaikutuksia seurataan mm. HYTE-kertoimen indikaattoreiden avulla, jotka kirjataan vuosittain hyvinvointiraporttiin.

Yhteisöbussia hyödynnetään osana jalkautuvia matalan kynnyksen kulttuuripalveluita. Kartoitetaan kulttuuritoimintaan soveltuvia tiloja kulttuuritoimijoiden tarpeiden näkökulmasta. Parannetaan julkisen taiteen hankkeiden sujuvuutta mm. edistämällä prosenttiperaatteen käyttöä kunnassa.

Kulttuuripalveluissa kiinnitetään erityisesti huomioi työikäisten hyvinvointiin ja lisätään Lempäälässä työikäisten jaksamista tukevia kulttuuritapahtumia ja -toimintaa.

Kulttuuripalvelut	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Kunnalta avustusta saaneiden yhteisöjen lukumäärä	19	16	20
Kunnalta avustusta saaneiden toimintaryhmien lukumäärä	-	2	2
Kulttuuriavustukset ja -stipendit €/asukas	1,2	1,6	1,6

NUORISOPALVELUT

Nuorisopalvelut toteuttaa nuorisolain mukaista toimintaa kunnassa. Nuorisotyön kohderyhmä on alle 29-vuotiaat. Nuorisopalveluiden tehtävänä on luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Nuorisopalvelut toteuttaa tehtävänsä yhteistyössä muiden nuorille palveluja tuottavien viranomaisten sekä nuorten, heidän perheidensä, nuorisoalan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Hyte)	Riskien ja tarpeiden tunnistaminen sekä tuen tarjoaminen varhaisessa vaiheessa vahvistuu. Edistetään nuorten sosiaalista vahvistumista tavoittamalla uusia nuoria palveluihin ja lisäämällä sekä yhteisöpalveluiden että eri sektoreiden välistä yhteistyötä.	Saappaan koulutettujen vapaaehtoisten määrä (10 % kasvu). Jalkautuvan ja liikkuvan nuorisotyön päivät (80 kertaa vuodessa).
Yhteisöllisyys ja osallisuus	Vahvistetaan koulunuorisotyön ja vapaa-ajan nuorisotyön parityöskentelymallia. Nuoret osallistuvat toiminnan suunnitteluun ja heitä kuullaan päätöksenteossa.	Työparityöskentely vähintään 12 tuntia viikossa. Nuoret osallistuvat vähintään 10 kertaa toiminnan suunnitteluun.

Palvelusuunnitelma

Nuorisopalveluiden tavoitteena on nuorten vaikuttamismahdollisuuksien vahvistaminen. Tavoitteena on hyvinvoinnin ja kasvun tuki sekä kohtaamisten mahdollistaminen. Toiminnassa turvataan nuorisopalveluiden arjen toimivuus ja kehittäminen, vahvistetaan ja kehitetään nuorten kohtaamistyötä, sekä kehitetään ja toteutetaan toimintatapoja, jotka edistävät lasten ja nuorten hyvinvointia, vahvistavat yhteisöllisyyttä sekä tukevat nuorten kasvua yksilönä ja yhteisön jäsenenä. Nuorten yhteisöllisissä palveluissa kehitetään jalkautuvaa, liikkuvaa, kauppakeskus- sekä kulttuurista- ja kirjastonuorisotyötä.

Nuorisopalvelut on avainasemassa kärkihankkeessa, kun kehitetään osallisuustyökaluja.

Nuorisopalvelut	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Nuorisotilojen aukiolopäivät/vuosi			180

YHDYSKUNTALAUTAKUNTA

1000e	TA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
	+ Muutos			
Toimintatulot (ulk)	9 428	9 900	10 128	9 651
Toimintamenot (ulk)	-21 698	-22 185	-22 459	-22 738
Toimintakate (netto)	-12 270	-12 285	-12 331	-13 087
Toimintatulot* (ulk ja sis)	26 892	28 804	29 032	28 555
Toimintamenot* (ulk ja sis)	-21 927	-22 414	-22 688	-22 967
Toimintakate (netto ulk ja sis)	4 965	6 390	6 344	5 588
Laskennalliset kustannukset				
Poistot ja arvonalentumiset	-9 793	-10 590	-11 119	-12 005
Muut lask. vyörytyskustannukset	-389	-317	-317	-317
Kokonaiskustannukset (ulkoiset-, sisäiset- ja vyörytys menot sekä poistot)	-32 109	-33 321	-34 124	-35 288

* valtuustoon nähden sitovat erät

YHDYSKUNNAN HALLINTO JA ALUEELLISET PALVELUT

Hallinto vastaa palvelualueen yhteisten asioiden hoidosta, tehtävien koordinoinnista, lautakuntatyöskentelyn sujuvuudesta, tietohallintopalveluista ja luottamushenkilöiden koulutuksesta. Hallinnon alaisuuteen kuuluu myös ympäristöterveydenhuollon seudullinen yhteistyö. Lisäksi palvelualueen hallinnon alla on kuntakeskuksen kehittämisen sekä Sääksjärven kehittämisen hankkeet, joiden toteuttaminen läpileikkaa koko palvelualueen.

Ympäristöterveydenhuolto ja eläinlääkintähuolto hoidetaan seutukunnallisesti kuuden kunnan kesken (Pirteva). Isäntäkuntana toimii Pirkkala. Ympäristöterveydenhuolto turvaa ohjauksen ja valvonnan keinoin kuntalaisille turvalliset ja terveelliset elintarvikkeet, asuinolot, elinympäristön, kulutustavarat ja kuluttajapalvelut.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Kasvu ja elinvoima	Kehitämme keskustahankkeen kautta kuntakeskuksen vetovoimaa ja palveluita. Keskustakehän kortteleiden asemakaavoitustyötä viedään eteenpäin ja alueen infraa suunnitellaan eteenpäin ja rakentamista jatketaan.	Vähintään yksi uusi keskustakortteli lähtee vuoden 2024 aikana rakentumaan.
Kasvu ja elinvoima	Sääksjärveä kehitetään elinvoimaisena asumisen, työpaikkojen ja logistiikan alueena. Sekä yleiskaavaa että asemakaavatyötä viedään eteenpäin. Sääksjärven aseman suunnittelua viedään eteenpäin yhteistyössä Väyläviraston kanssa.	Pääradan suunnittelu on käynnistetty liikennesuunnitelman osalta ja aseman suunnittelu on saatu MAL-rahoitukseen.

Palvelusuunnitelma

Kuntakeskuksen kehittämistä jatketaan ja seuraavien kortteleiden kehitystyö jatkuu. Aluetta kehitetään vetovoimaiseksi ja mahdollistetaan palveluiden sijoittuminen alueelle. Alueen infraa suunnitellaan ja rakennetaan, sekä asemakaavoitusta jatketaan kuntakeskustan alueella.

Sääksjärven kehittämistä jatketaan. Tehdään edunvalvontatyötä VT3 hankkeen, Tampereen seudun 2-kehän ja pääradan suunnittelun ja rahoituksen osalta. Sääksjärven keskustan kehittämistä viedään eteenpäin hyväksytyyn yleissuunnitelman pohjalta ja keskustassa käydään neuvotteluja kiinteistökehityshankkeiden käynnistämiseksi. Sääksjärven yleiskaava valmistuu ehdotusvaiheeseen ja Lehtivuoren asuntoalueen asemakaava laaditaan luonnosvaiheeseen. Sääksjärven aseman suunnittelua viedään eteenpäin yhteistyössä Väyläviraston kanssa.

Yhdyskunnan palvelualueelta koordinoidaan kunnan kärkihanketta Energia- ja ilmastojarkeä. Hankkeessa on tavoitteena kunnan ja kuntalaisten päästöjen vähentäminen

kustannustehokkaasti ja että energia- ja ilmasto- ja ilmastoviisat toimintatavat kehittyvät osaksi Lempäälän kunnan normaalia toimintaa yhdyskuntarakenteen, infran ja rakennusten suunnittelussa, rakentamisessa ja rakentamisen ohjauksessa. Vuoden 2024 aikana on tarkoitus saada kunnan energiaohjelma hyväksyttäväksi.

Pirteva on vuoden 2023 aikana kilpailuttanut lakisääteisen palvelun pieneläinten eläinlääkäripäivystyksestä ja markkinat ovat alalla niin pienet, että hinta kallistui huomattavasti. Pirtevan kustannukset ovat kasvaneet noin 60 000 euroa 2023 talousarvioon nähden.

TILAT JA RAKENNUTTAMINEN

Tilat ja rakennuttaminen hallinnoi kunnan kiinteistöomaisuutta ja vuokraa tilat kunnan sisäisille ja ulkoisille asiakkaille. Tilat ja rakennuttamisessa huolehditaan kunnan kiinteistöjen kunnossapidosta, käytettävyydestä ja arvon säilymisestä mahdollisimman laadukkaasti. Kunnossapidon työt tilataan konserniyhtiö Lekitek Oy:ltä tai yksityisiltä toimijoilta.

Tilat ja rakennuttaminen hoitaa isojen talonrakennusinvestointien rakennuttamisen sekä kiinteistöjen peruskorjaushankkeiden rakennuttamisen. Hankinnat kilpailutetaan hankintalainsäädännön mukaisesti.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Ympäristö ja kestävä kehitys	Tavoitteena on toteuttaa ARA:n avustuksen mukaiset lämmitystapamuutokset kuudessa kiinteistöissä.	Lämmitystapamuutokset saadaan toteutettu vuoden 2024 aikana suunnitelluissa kohteissa avustusehtojen mukaisesti.
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Laaditaan toimintamalli kunnan kiinteistöomaisuuden hallintaan ja systemaattiselle kehittämiselle. Tavoite edellyttää nykyaikaista kiinteistönhallintajärjestelmää, mitä on helppo käyttää ja sieltä saa tarvittavat tiedot luotettavasti, mm. PTS:t ja korjausvelan.	Laaditaan kiinteistöomaisuuden hallinnasta toimintamalli, mikä voidaan ottaa käyttöön seuraava vuonna.

Palvelusuunnitelma

Mäyriässä tehdään omistusjärjestelyitä. Hoitotoimikunnan toimintaa kehitetään yhdessä omistajiksi jäävien kuntien kanssa, saunojen peruskorjaukset budjetoidaan vuodelle 2025.

Päiväkotien pihojen olosuhteita parannetaan helteisinä kesäaikoina lisäämällä varjostusta. Vuosittain hankitaan vähintään yhdelle päiväkodille katos ja istutetaan puita, mitkä varjostavat kasvaessaan pihaa. Kohteet sovitaan yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa.

Edistetään työmatkapyöräilyä ja -liikkumista vuonna 2022 tehdyn kartoituksen pohjalta. Hankitaan turvallisia polkupyörien säilytyspaikkoja HINKU-tavoitteiden mukaisesti vähintään yhteen kohteeseen. Lisäämme suunnitelman mukaisesti sähköautojen latauspisteitä vähintään neljään kunnan kiinteistöön, joissa vähintään 20 autopaikkaa, HINKU-tavoitteiden mukaisesti. Laki edellyttää tämän toteutuvan vuoteen 2024 mennessä. HINKU-tavoitteiden toteuttamiselle on varattu n. 70 000 € käyttötalouteen.

Hakkarin alueen kiinteistöjen pysäköintimuutoksia toteutetaan syksyllä 2023 hyväksyttävän suunnitelman mukaisesti, toteutus vaiheittain määrärahan puitteissa.

Kunnan tilojen käyttöasteen parantamista ja tilojen tehokkaamman käytön mahdollistamista kuntalaisten ja seurojen käyttöön kehittämistä jatketaan yhdessä kasvatuksen ja opetuksen palvelualueen, yhteisöpalveluiden ja palvelukäytävän kanssa.

Lempäälän kunta on hakenut kesällä 2023 EU-rahoitusta (EUCF) investointikonseptien kehittämiseksi, rahoituksella tuetaan ilmasto- ja energiatoimenpiteiden toteuttamista kunnissa. Haettu avustus on 60 000 €, mitä voidaan käyttää ulkopuoliseen asiantuntijatyöhön sekä kunnan henkilöstön työpanoksen kattamiseen. Mikäli avustus Lempäälän kunnalle myönnetään, tullaan se avustushakemuksen mukaisesti käyttämään Sääksjärven koulun ja Hakkarin liikuntahallia koskevien energiansäästöinvestointien konseptointiin. Investointikonseptin avulla pyritään luomaan tapa toteuttaa investointi mahdollisimman laadukkaasti siten, että investointi saadaan maksettua säästetyllä energian kulutuksella.

Syksyllä 2023 alkanutta "Astetta alemmas -kampanjaa" jatketaan. Huonelämpötiloissa pyritään edelleen lämmityskaudella 20–21 asteeseen aiemmasta 20–22 asteesta, poikkeuksena päiväkodit, joissa ei ole lattialämmitystä, vanhuspalvelun tilat, neuvola ja sairaalaosastot, joissa huonelämpötilaksi tavoitellaan 21–22 astetta. Ilmanvaihdon käyttöaikoja tarkennetaan yhdessä käyttäjien ja kiinteistönhoidon kanssa, säästöjä ei tehdä kuitenkaan sisäilmaston kustannuksella. Lisäksi jatketaan läsnäolotunnistimien lisäämistä rakennusautomaatioon kulutuksen kannalta merkittäviiin kohteisiin, talousarvion puitteissa. Valaistuksen säädöt tarkastetaan kohteissa, joissa ohjaus, muissa kiinteistöissä kerrataan toimintamallit läpi yhdessä käyttäjien ja kiinteistönhoidon kanssa. Lisäksi energiansäästötoimenpiteissä hyödynnetään dataa kulutus- ja sisäilmastoseurantajärjestelmän avulla. Julkisissa rakennuksissa, kuten koulut ja päiväkodit, lämpöenergiaa kuluu eniten ilmanvaihdon lämmittämiseen (63 %) ja toiseksi eniten huonetilojen lämmitykseen (30 %). Lämpimän käyttöveden osuus on pieni (7 %). Kiinteistöjen sähköenergian kulutus koostuu valaistuksesta (33 %), LVI-laitteista, joista suurimpana ilmanvaihdon puhaltimet (33 %) ja muusta sähkönkäytöstä (33 %).

ARA on myöntänyt Lempäälän kunnalle avustusta kaasulämmityksestä luopumiseksi, avustus on 35 % hyväksytyistä kustannuksista ja työt tulee toteuttaa 2024 aikana. Hakemuksen mukaisesti maakaasu korvataan joko kaukolämmöllä tai maalämmöllä. Tavoitteena toteuttaa avustuksen mukaiset lämmitystapamuutokset seuraavissa kiinteistöissä: Moision koulussa, Aurinkolinna, Siskonlinna, Leikkiniityn ja Kuokkalankulman päiväkodeissa sekä Kuokkalan koulussa. Avustuksen piiriin kuuluva Villa Hakkarin lämmitystapa muutetaan jo vuoden 2023 aikana kaukolämpöön. Lämmitystapamuutokset toteutetaan investointimäärärahasta. Muutoksilla saadaan kustannussäästöjä ja päästövähennyksiä, sekä parannetaan huoltovarmuutta. Takaisinmaksuaika investoinneille on neljästä vuodesta neljääntoista vuoteen, riippuen lopullisesta lämmitystapamuodosta ja kohteesta. Suunniteltujen lämmitystapamuutosten jälkeen kunnalle jäisi vain yksi maakaasulla lämmitettävä kiinteistö, Moisionlammen varikko.

Lämmitys- ja sähköenergian sekä veden osalta talousarviovalmistelussa on huomioitu Lempäälä-areenan kulutukset, muuten budjetointi on tehty vastaavilla luvuilla, kuin vuosi 2023. Erityisesti sähkön osalta on riski, että hinnat saattavat nousta vuonna 2024.

Kunnan kiinteistöjen energiankulutus raportoidaan vuosittain kunnan nettisivuille päivitettävän energiatehokkuusraportin muodossa.

Kiinteistöjen ja irtaimen leasing- ja vuokratulot kasvavat vuodesta 2023 arvioilta n. 640 000 €. Uutena vuokraohteena on huomioitu Ideaparkin nuorisotila, muuten korotus johtuu koronnou-
suista.

Kunnan kiinteistöjen neliöt kasvavat, kun Lempäälä-areena siirtyy kunnalle 2024. Päiväkoti Vaah-
teran kiinteistö on poistunut 2023 kunnalta. Lisäksi Hakkarin koulun siirtokelpoinen rakennus on
poistettu koulun käytöstä elokuusta 2023 alkaen, kunta omistaa rakennuksen ja sille valmistel-
laan suunnitelman mukaisesti uutta käyttöä pukutiloiksi Hakkarin tekonurmikentän viereen.

Kiinteistö- ja toimitilaohjelma päivitetään vuonna 2024.

TONTTI- JA MITTAUSPALVELUT

Tontti ja mittauspalvelut tarjoaa mittaus-, kartta- ja paikkatietopalveluja sekä kunnan oman suunnittelun ja rakentamisen että ulkopuolisten toimijoiden tarpeisiin sekä vastaa kunnan maaomaisuuden hallinnasta, asuin- ja yritystonttien luovutuksesta ja vuokraamisesta, kunnan maaomaisuuden hallintaan liittyvistä sopimuksista sekä kunnan maaomaisuuden osto- ja myyntiprosessista.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Kasvu ja elinvoima	Maanhankinnat keskitetään strategisen yleiskaavan ja maapoliittisen ohjelman mukaisille painopistealueille nauhataajamassa, Sääksjärven ja Marjamäen alueilla sekä mahdollisille muille kunnan intressien kannalta merkityksellisille alueille. Tavoite n.30 ha ostettua maata.	Toteutuneiden kiinteistökauppojen määrä strategisilla painopistealueilla (ha).
Kasvu ja elinvoima	Tontinluovutukset tehdään talousarvion ja tontinluovutus-suunnitelman tavoitteiden mukaisesti kunnan kasvutavoitteet ja -resurssit sekä palveluverkon kantavuus huomioiden.	Suunnitelmallisten tontinluovutusten toteutuminen (%).

Palvelusuunnitelma

Kunnan maanhankintaa jatketaan pitkäjänteisesti strategisen yleiskaavan ja maapoliittisen ohjelman linjauksien mukaisesti. Neuvottelut keskitetään erityisesti painopistealueille joukkoliikenteen laatukäytävän vaikutuspiirissä ja muilla kunnan kehittämisen kannalta tärkeiksi arvioiduilla kasvusuunnilla. Asuntotontit luovutetaan tontinluovutusohjelman mukaisesti. Tontinluovutuksissa kiinnitetään erityistä huomioita keskustan kerrostalokortteleiden luovutusprosesseihin, joissa pyritään varmistamaan tonttien luovutus ja rakentuminen tontinluovutusohjelman mukaisesti.

Rakennusrekisterin päivitysprojektia jatketaan edelleen. Päivitysprojektissa korjataan rakennusrekisterissä olevia virheitä. Tehdyt korjaukset ilmoitetaan myös verottajalle, joka päivittää tiedot kiinteistöverotukseen.

Asuntomessujen valmistelua varten tontti- ja mittauspalveluihin rekrytoidaan vuoden määräaikainen lisäresurssi vuosien 2023–2024 aikana.

INFRAPALVELUT

Tehtäväalueen tavoitteena on infrastruktuurin suunnittelu, toteuttaminen ja kunnossapito laadukkaasti, ympäristöä säästävasti ja kustannustehokkaasti siten, että vähennetään ympäristövaikutuksia ja tarjotaan monipuolisesti elämisen edellytyksiä. Lopputuotteina ovat korkeatasoiset asuin-, yritys- ja yleiset alueet sekä kunnallistekniset järjestelmät.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Ympäristö ja kestävä kehitys	Parannetaan kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita sekä houkuttelevuutta kulkumuotona.	Vähintään 75 % toteutuneista liikenneväylät ja viheralueet -hankkeista parantaa kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä.
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Haetaan kansainvälistä viheralueiden Green Flag Award -tunnusta (GFA) Myllyrannan tapahtumapuistoon.	Myönnetty GFA-tunnus.

Palvelusuunnitelma

Infrasuunnittelussa ja -rakentamisessa toteutetaan investointiohjelman mukaisia kohteita, joissa toteutetaan kaavoitusohjelmaa sekä palvellaan tontinluovutusohjelman tarpeita.

Saikan asuntomessualueen katuja ja yleisiä alueita rakennetaan. Työssä huomioidaan rajapinnat asuntomessualueen viereisiin alueisiin sekä erityisesti joukkoliikenteen ja pyöräilyreittien sujuvuus työmaan aikana ja tulevaisuudessa.

Tieliikennelain velvoittavia liikenteenohjauslaitteiden päivitystä jatketaan edellisvuoden tapaan laajempina kokonaisuuksina asuinalueittain.

Vuonna 2023 päivitetty metsäsuunnitelma ohjaa kunnan taajama- ja talousmetsissä toteutettavia toimenpiteitä. Taajama- ja talousmetsissä ensisijainen tavoite tulevalle 10 vuoden suunnitelmakaudelle on hoitaa pahiten kirjanpainajatuhoista kärsineet alueet kuntoon. Talousmetsien puolella lisäksi tavoitteena on tehdä taimikonhoitotoimenpiteet ajallaan ja hoitaa tiheät, pusikointuneet, nuoret kasvatusmetsät kasvukuntoon.

Lekitekin viherpalveluiden kanssa on käynnistetty vuonna 2022 viheralueiden laadunarviointikierrokset ja niitä tullaan jatkamaan vuosittain.

Viheralueiden kansainvälinen palkinto-ohjelma Green Flag Award (GFA) tunnistaa ja palkitsee hyvin ylläpidetyt ja hallinnoidut viheralueet ja asettaa tason kansainvälisesti ensiluokkaisille viheralueille niin Suomessa kuin koko maailmassa. Lempäälän kunta rekisteröityy GFA-hakijaksi ja

valmistelee hallinnointi- ja kunnossapitosuunnitelman Myllyrannan tapahtumapuistoon Green Flag Award tunnuksen saamiseksi.

Vuoreksen maankaatopaikka täyttyy vuoden 2024 aikana ja toiminta maankaatopaikkana lakkaa. Alueen tulevaisuutta virkistysalueena suunnitellaan yhteistyössä yhteisön palvelualueen sekä ulkopuolisten tahojen kanssa. Tuotto-odotus laskee edellisvuodesta 250 000 euroa.

Sähkön ja lämmityksen osuus on budjetoitu 2023 vuoden tasolle, joten riskinä on sähkönhinnan nousu.

Joukkoliikenteen kustannusten ennustetaan pysyvän vuoden 2023 tasalla. Joukkoliikenteen reit-timuutoksia suunnitellaan seutuyhteistyössä painottaen Marjamäkeä keskeisenä bussireittien risteysalueena. Uusi maksuvyöhyke otetaan käyttöön 16.1.2024.

Katulupataksoja korotetaan noin 20 %, taksojen nostolla ei odoteta olevan tulojen kasvua, joh-tuen lupamäärien laskusta edellisvuosiin.

Liikennepuistotoiminta siirtyy yhdyskunnan palvelualueelta yhteisöjen palvelualueelle.

Pysäköintiohjelman teko aloitetaan vuoden 2024 aikana. Toteutus tehdään kunnan, Lempon Parkkikiinteistöt Oy:n ja Lempon Parkki Oy:n kanssa yhteistyössä.

	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Kunnossapidettävät kaavatiekilometrit	147,9	146,9	148,4
Kunnossapitosop. mukaiset yksityistiekilometrit	110,8	110,8	107,6

MAANKÄYTÖN SUUNNITTELU

Tehtäväalueen tavoitteena on maankäyttö laadukkaasti, ympäristöä säästävasti ja kustannustehokkaasti siten, että vähennetään ympäristövaikutuksia ja tarjotaan monipuolisesti elämisen edellytyksiä. Lopputuotteina ovat korkeatasoiset asuin-, yritys- ja yleiset alueet sekä kunnallistekniset järjestelmät. Maankäytön suunnittelun tehtävänä on kunnan yleis- ja asemakaavoitus sekä strateginen maankäytön suunnittelu.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Ympäristö ja kestävä kehitys	Painotamme yhdyskuntarakenteen täydentämistä nauhataajamassa ja joukkoliikenteen äärellä. Tehostetaan nykyinfran käyttöä ja pyritään vaikuttamaan kulkutapojen muutokseen. Kehitetään ilmastovaikutusten arviointia ja välineitä kaavan laatimisen yhteydessä.	Joukkoliikenteen vaikutuspiiriin (500 m linja-autopysäkistä tai juna-asemasta) sijoittuvan asemakaavoitetun asuntovarannon määrä prosentteina koko varannosta on yli 80 %.
Kasvu ja elinvoima	Kaavoitamme monipuolisesti niin asunto- ja toimitilavarantoa kuin palvelutontteja.	Vuoden aikana valmistuu vähintään 6 kaavaa, jotka sisältävät asuntoja, toimitilaa ja vähintään yhden palvelutontin.

Palvelusuunnitelma

Sääksjärven osayleiskaava etenee ehdotusvaiheeseen. Sääksjärven yleissuunnitelman pohjalta edistetään Sääksjärven keskustan asemakaavamuutoksia, sekä aloitetaan ensimmäisen asemakaavamuutoksen valmistelu. Sääksjärven aseman rakentamiseen tähtäävä suunnittelu ja mahdollinen asemakaavoitus käynnistetään. Lehtivuoren rakennettavuutta edelleen selvitetään infrarakennuttamisen kanssa, tavoitteena asemakaavan luonnosvaihe.

Yleiskaavatyön valmistelua jatketaan Marjamäen kehittämiseksi alakeskuksena, Ideaparkin alueen kehittämisen sekä yritystonttivarannon takaamiseksi. Alueen asemakaavoitusta asumisen lisäämiseksi edistetään. Marjamäen pohjoisosan yleiskaavan pohjalta käynnistetään asemakaava.

Kylä- ja maaseutusuunnittelun selvityksiä käynnistetään. Osallistutaan rakentamisen lakimuutosten edellyttämiin rakennusjärjestyksen ja taksan päivitykseen.

Keskustan kehittämisen edellyttämä asemakaavoitus jatkuu radan länsipuolella. Pysäköintilaitoksen asemakaava on ehdotusvaiheessa. Keskustan viihtyisyyttä edistetään. Varaudutaan keskustan länsipuolen asuinrakentamisen edistämiseen asemakaavoituksella. Edistetään keskustan viheralueita ja viihtyisyyttä yhteistyössä infrasuunnittelun ja tontti- ja mittauksen kanssa.

Hauralan yleiskaavan pohjalta ensimmäinen asuinaluekaava etenee luonnosvaiheeseen.

Asemakaava kolmanneksi lämpölaitoksen sijoituspaikaksi hyväksytään.

Tehdään edunvalvontaa valtakunnallisten rata- ja väylähankkeiden edistämiseksi.

Osallistutaan asuntomessujen rakentamisen sekä ympäristön laadun ohjaamiseen.

Laaditaan vuosittainen tontinjakokaava ja kehitetään sen prosessia. Kaavoitusohjelma tuodaan hyväksyttäväksi.

Maapoliittista ohjelmaa tarkastetaan vuoden 2024 aikana.

	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Hyväksytyjen asemakaavojen yhteenlaskettu kerrosala (kem2)	22 000	80 000	80 000
Hyväksytyjen asemakaavojen kerrosala keskusta-alueella (kem2)	0	10 000	10 000
Käsitellyt suunnittelutarveratkaisut	30	30	30

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖVALVONTA

Rakennus- ja ympäristövalvonnan toiminta painottuu lakisääteisten viranomaistehtävien (kuten luvat, ilmoitukset ja valvonta-asiat) toteuttamiseen.

Rakennusvalvonnan tehtävänä on huolehtia kunnassa tarvittavasta rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta, valvoa kaavojen noudattamista, huolehtia rakentamisen ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsitlemisestä sekä osaltaan valvoa rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapitoa ja hoitoa.

Ympäristövalvonta käsittelee ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan luvat, ilmoitukset ja rekisteröinnit. Ympäristönsuojelu huolehtii luonnon-, ilman- ja vesiensuojelusta, meluntorjunnasta sekä jätehuollon valvonnasta niin, että turvataan kestävästi kehittyvä, terveellinen ja viihtyisä sekä luontosuhteiltaan monimuotoinen luonnonympäristö.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Rakennusvalvonnan palvelun kehittäminen ja lupakäsittelyn sujuvuus lupa- ja ilmoitusasioissa. Keinoina mm. neuvontatilaisuudet rakentajille/suunnittelijoille.	Kyselyyn perustuva asiakastytyvyisyys 4/5
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Palvelujen sopeuttaminen ja kehittäminen uuden rakentamislain edellyttämällä tavalla.	Rakennusjärjestys, taksa ja delegoinnit päivitetty
Ympäristö ja kestävä kehitys	Luonnon monimuotoisuutta edistävät toimenpiteet	Uusi Metso-kohde perustettu kunnan maalle

Palvelusuunnitelma

Rakennusvalvonnan lupamaksutulot on budjetoitu ottaen huomioon, että rakennushankkeiden käynnistyminen on yleisesti hidastunut ja luvitus on painottunut pienempien hankkeiden /toimenpiteiden käsittelyyn. Lupamaksutuloissa on toisaalta huomioitu asuntomessualueen rakennushankkeiden käynnistymisen myönteinen vaikutus lupatuloihin. Uuden rakentamislain voimaantulo 1.1.2025 edellyttää, että rakennusvalvonnassa uudistetaan vuoden 2024 aikana rakennusjärjestys, delegoinnit, taksa sekä ohjeistukset. Myös kunnan hallintosääntöä on muutettava. Rakentamislain voimaan tulo edellyttää rakennusvalvonnalta kouluttautumista ja ajan käyttöä hallinnollisiin muutoksiin.

Rakennusvalvonnassa jatketaan asiakaspalvelun kehittämistä ja lupakäsittelyn sujuvoittamista ottaen huomioon rakentamislain myötä tulevat muutokset. Vanhojen rakennuslupien digitalisointia jatketaan oman työn ohessa, eikä sille varata erillistä määrärahaa.

Ympäristönsuojelussa edistetään kuntastrategian mukaista luonnon monimuotoisuuden vaalimista uuden Metso-kohteen perustamisella kunnan maalle. Kuntalaisia ja rakentajia aktivoidaan energia- ja ilmastotekoihin neuvonnan ja viestinnän keinoin. Näillä toimenpiteillä tuetaan myös hyvinvointisuunnitelman kestävän elämäntavan teemaa.

Rakennusvalvonta	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Rakennusvalvonnan lupien määrä	298	300	300
Valmistuneiden asuntojen määrä	320	200	150
Työmaakatselmusten määrä	444	600	400
Rakennusvalvonnan ilmoitusten käsittely	377	350	350

Ympäristönsuojelu	TP 2022	TA 2023	TA 2024
Ympäristö- ja maa-aineslupapäätösten määrä	0	3	3
Ympäristönsuojeluviranomaisen lausunnot rakennusvalvonnan hakemusasioihin	40	60	30
Valvontaohjelman mukaisten valvontakäyntien määrä	21	20	20

INVESTOINNIT

INVESTOINNIT 1 000 €	TA 2023	Muutos	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Kiinteä omaisuus	-880	-5 900	-6 780	-850	-800	-900
Irtain omaisuus	0	-700	-700	0	-450	-1 000
Talonrakennus ja liikuntapaikat	-10 575	4 638	-5 937	-20 510	-16 650	-10 550
Liikenneväylät ja viheralueet	-3 545	-375	-3 920	-6 055	-3 885	-3 600
Kunta yhteensä, netto	-15 000	-2 337	-17 337	-27 415	-21 785	-16 050

	TA 2023	Muutos	MTA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026
Kiinteä omaisuus	-880	-5 900	-6 780	-850	-800	-900
Maan osto	-1 500	0	-1 500	-1 000	-1 000	-1 000
Liikuntahallin osto	0	-5 900	-5 900	0	0	0
Maan myynti	620	0	620	150	200	100
Irtain omaisuus	0	-700	-700	0	-450	-1 000
Investointien bruttomenot	0	-700	-700	0	-450	-1 000
Rahoitusosuudet yht.	0	0	0	0	0	0
Sääksjärven koulun irtaimisto	0	0	0	0	-450	0
Lempäälän Lämpö Oy:n pääomitus	0	-700	-700	0	0	0
Saikan talon irtaimisto	0	0	0	0	0	-1 000
Talonrakennus ja liikuntapaikat	-10 575	4 638	-5 937	-20 510	-16 650	-10 550
Investointien bruttomenot yht.	-10 575	4 500	-6 075	-21 350	-16 650	-10 550
Rahoitusosuudet yht.	0	138	138	840	0	0
Liikuntapaikkojen investoinnit	-50	0	-50	-50	-50	-50
Halkolannotko	-1 300	-120	-1 420	-300	0	0
Hakkarin liikuntahallin peruskorjaus	0	0	0	0	-1 400	-1 400
Ruskea-ahteen liikuntapaikka (Saikan koulun käyttöön)	0	0	0	0	0	-150
Hakkarin alueen kokonaisuus	-625	0	-625	0	0	0
Kiinteistöjen peruskorjaukset	-500	-360	-860	-2 900	-800	-1 000
Sääksjärven koulun peruskorjaus	-800	0	-800	-1 100	0	0
Sääksjärven koulukeskuksen laajennus	-6 500	4 500	-2 000	-9 000	-4 000	0
Saikan päiväkoti ja koulu	-800	480	-320	-8 000	-10 400	-4 800
Kuljun uusi päiväkoti	0	0	0	0	0	-3 150
Liikenneväylät ja viheralueet	-3 545	-375	-3 920	-6 055	-3 885	-3 600
Investointien bruttomenot yht.	-3 595	-375	-3 970	-6 550	-4 140	-3 600
Rahoitusosuudet yht.	50	0	50	495	255	0
Yritysalueet	-65	0	-65	-250	-700	0
Keskustan rakentaminen	-300	-110	-410	-450	-40	-200
Kaava-alueet	-2 780	-265	-3 045	-5 400	-2 850	-2 800
Yleiset alueet	-450	0	-450	-350	-450	-500
Yhteishankkeet	0	0	0	-100	-100	-100
Kunta yhteensä netto	-15 000	-2 337	-17 337	-27 415	-21 785	-16 050

Lempäälän kunta yhteensä	TA 2023	Muutos	MTA 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Investointimenot	-15 670	-2 475	-18 145	-28 900	-22 240	-16 150
Investointitulot/ Rahoitusosuudet	50	138	188	1 335	255	0
Investointitulot/ Omaisuuden luovutustulot	620	0	620	150	200	100
Investoinnit netto	-15 000	-2 337	-17 337	-27 415	-21 785	-16 050

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN

Investointityypit: U = uusinvestointi, L = laajennusinvestointi, K = korvausinvestointi

Investoinnin tavoitteet: PL = palvelumäärän lisäys, PP = palvelukykyyn parantaminen, TT = tuotannon tehostaminen

Aloitus- ja valmistumisvuosi: Jos investointi on jatkuvaluoteinen, niin vuosien kohdalla merkinnät < > ja tällöin hankkeella ei ole kokonaiskustannusarviota.

Hankeryhmä	Tyyppi U, L, K,	Tavoite PL, PP, TT	Aloitus- vuosi	Valm. vuosi
KIINTEÄ OMAISUUS				
Maan ostot	U	PL/PP	<	>
Maan myynnit	U	PL/PP	<	>
IRTAIMEN OMAISUUDEN HANKINTA				
LIIKUNTAPAikka- JA TALONRAKENNUSINVESTOINNIT				
Olemassa olevien liikuntapaikkojen korjaushankkeet ja pienet perustamishankkeet		PP	<	>
Halkolan liikuntapuiston 2. vaiheessa rakennetaan ja viimeistellään meluvalli.	U	PP	2023	2024
Saikantalon KVR-urakoitsijan valinta alkuvuodesta, rakennustyöt alkavat kesällä 2024. Urakan on määrä valmistua keväällä 2026.	U/K	PP/PL/TT	2023	2026
Sääksjärven koulukeskuksen laajennushankkeen rakennustyöt käynnissä, hanke valmistuu 2025 kesällä.	U/K	PP/PL/TT	2022	2025
Kiinteistöjen peruskorjaukset				

<p>Sääksjärven koulukeskuksen laajennushankkeen yhteydessä olemassa oleva koulurakennus peruskorjataan kesien 2023 ja 2024 aikana. Peruskorjaus käsittää tarvittavat tilamuutokset laaditun pedagogisen suunnitelman pohjalta, huomioiden oppilashuollon tilojen, ns. Viherlaaksossa toimivan kunnallisen erityisryhmän ja nuorisotilojen siirtyminen nykyiseen koulukeskukseen. Lisäksi toteutetaan tarvittavat talotekniset muutokset.</p> <p>ARA:n tukema hanke, missä kunnan kiinteistöjen lämmitystapa muutetaan pois maakaasusta. Lämmitystapamuutokset tehdään Moision koulussa, Aurinkolinnan, Siskonlinnan, Leikkiiniityn ja Kuokkalankulman päiväkodeissa sekä Kuokkalan koulussa. Uusi lämmitystapa joko kaukolämpö tai maalämpö. ARA myöntänyt 35 % avustusta, muutokset tulee olla tehtynä 2024.</p> <p>Hakkarin koulu peruskorjataan vaiheittain vuosina 2024–2026, peruskorjaus käsittää mm. rakenteiden tiivistystöitä ja pintojen uusimista.</p> <p>Kuokkalan vanhaa koulurakennusta peruskorjataan vaiheittain vuosina 2024–2026, peruskorjaus toteutetaan kohteeseen tehdyn kuntotutkimuksen pohjalta.</p> <p>Museoraitin kunnostukseen vuosittain varattua 50 000 euroa ei pystytä vuonna 2024 toteuttamaan, johtuen vuoden kokonaisinvestointien suuruudesta.</p>				
<p>LIIKENNEVÄYLÄT JA VIHERALUEET</p>				
<p>Yritysalueet</p> <p>Ideaparkinkadulla toteutetaan liikennejärjestelymuutoksia, joissa varmistetaan jalankulkijoiden turvallinen kulku uimahallille.</p>	<p>L</p>	<p>PP</p>	<p>2024</p>	<p>2024</p>

<p>Keskustan kehittäminen</p> <p>Ratavarren asemakaava-alueen infrasuunnittelu käynnistetään.</p> <p>Toteutetaan korttelin 114 katujen viimeistelytyöt yhteensovittaen työt korttelin asuntorakentamisen kanssa.</p>	U/K	PP	<	>
<p>Kaava-alueet</p> <p>Saikan alueen katujen ja yleisten alueiden rakentaminen jatkuu.</p> <p>Linnajärventien itäosan kaava-alueen rakentaminen aloitetaan.</p> <p>Humalamäen kaava-alueen rakentaminen aloitetaan. Kohteelle on saatu valtion ARA:n infra-avustusta.</p> <p>Mäkisenpellon kaava-alueelle rakennetaan katu.</p> <p>Katuja saneerataan Sääksjärvellä.</p>	U/L/K	PP	<	>
<p>Yleiset alueet</p> <p>Katuja päällystetään, katuvalaisimia uusitaan sekä vaihdetaan led-valaisimiin eri puolilla kuntaa.</p>	L/K	PP	<	>

KONSERNIYHTIÖT

KONSERNIRAKENNE

Tytäryhtiöt, omistusosuus yli 50 %

Lempäälän Lämpö Oy

Lempäälän Energia Oy

Lempäälän Vuokrakodit Oy

Lempäälän Kiinteistöhuolto ja -tekniikka LEKITEK Oy

Lempäälän Vesi Oy

Lempon Parkkikiinteistöt Oy

Lempon Parkki Oy

Lempäälän Kehitys Oy

Lempäälän-Kuljun Koulutalo Oy

Ktö Oy Moision teollisuustalo

Ktö Lempäälän Uimahalli

Osakkuusyhteisöt, omistusosuus 20 %-50 %

Ktö Oy Kiiltohaka

As Oy Lemposrinne

Lempäälän Jäähalli Oy

Aleksinvirasto Oy

Ktö Oy Sääksjärven liikekeskus

As Oy Lempäälän Makasiinipuisto

Kuntayhtymät

Valkeakosken seudun koulutusky

Pirkanmaan liitto

Tampereen kaupunkiseudun ky

Konsernin omistusosuus

100 %

100 %

100 %

100 %

100 %

100 %

100 %

100 %

85,6 %

100 %

55 %

Konsernin omistusosuus

50,0 %

34,0 %

42,1 %

41,8 %

47,3 %

42,1 %

Konsernin omistusosuus

4,21 %

3,45 %

5,46 %

LEMPÄÄLÄN VESI OY

Lempäälän Vesi Oy:n tehtävänä on toiminta-alueellaan turvata sopimusasiakkaidensa laatuvaatimukset täyttävän käyttöveden määrällinen saatavuus sekä huolehtia viemäri-vesien poisjohtamisesta ja käsittelystä huomioiden vesien- ja ympäristönsuojelulliset tavoitteet.

Lempäälän Veden tehtäväalueita ovat talousveden hankinta, käsittely ja jakelu toiminta-alueella, jätevesien johtaminen ja käsittely toiminta-alueella, hulevesien johtaminen hulevesiviemäroinnin alueella sekä vesihuoltoverkostojen ja -laitteistojen kunnossapito laitoksen alueella.

Lisäksi Lempäälän Vesi Oy myy muun infran rakentamis- / rakennuttamispalveluita yhdyskunnan palvelualueelle ja toimii infrarakennuskohteissa yhteistyössä muiden Lempäälän kunnan konserniyhtiöiden kanssa.

Osakeyhtiön henkilöstömäärä on 15 ja yhtiön hallituksessa on 5 jäsentä.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Ympäristö ja kestävä kehitys	Laskuttamattoman veden ja jätevesimäärän vähentäminen	Laskuttamaton jätevesi on alle 25 % käsitellystä jätevesimäärästä. Vuonna 2022 määrä oli 19,6 %. Laskuttamaton puhdas vesi on enintään 15 % käsitellystä jätevesimäärästä. Vuonna 2022 määrä oli 18 %.
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Asiakasmaksut ovat kaupunkiseudun keskiarvossa.	Asiakasmaksut ovat kaupunkiseudun keskiarvossa.

Palvelusuunnitelma

Investointeja lisää siirtoviemäriin rakentaminen välille puhdistamo-Sääksjärvi. Hanketta toteutetaan vuosittain. Siirtoviemäriin suunniteltu valmistumisajankohta on vuonna 2025, jolloin tavoitteena on aloittaa jätevesien johtaminen kokonaisuudessaan käsiteltäväksi Tampereen Seudun keskuspuhdistamolle Tampereen Sulkavuoreen.

Lisäksi uusien alueiden vesihuollon rakentamiseen investoidaan vuonna 2024 merkittävästi. Tämä panostus saadaan takaisin liittymismaksutuloina, mutta niiden kertyminen vie todennäköisesti useita vuosia, koska rakentaminen on hiipunut merkittävästi.

LEMPÄÄLÄN LÄMPÖ OY / LEMPÄÄLÄN ENERGIA OY

Lempäälän Lämpö -konsernin toiminta-ajatuksena on tuottaa energiaa ja lämpöä helposti, kustannustehokkaasti ja ympäristöystävällisesti. Kaiken toiminnan lähtökohtana on tyytyväinen lopputuottaja ja asiakas. Yhtiön visiona on olla innovatiivinen energia-alan edelläkävijä alueellaan. Lempäälän Lämpö Oy:n henkilöstön määrä on 8 ja hallitukseen kuuluu 3 jäsentä ja 3 varajäsentä.

Lempäälän Lämpö Oy:n täysin omistaman tytäryhtiö Lempäälän Energia Oy:n tehtävänä on toimia energiantuotantoyhtiönä ja Marjamäen alueen LEMENE energiayhteisön operaattorina. Yhtiöllä on oma toimitusjohtajansa, muu henkilöstömäärä on 4 ja hallitukseen kuuluu 5 jäsentä.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Lempäälän Lämpö -konsernin toiminta on taloudellisesti kannattavaa ja asiakashinnat ovat kaupunkiseudun keskiarvossa.	Lempäälän Lämmön käyttökate on vähintään 6 %. Vuonna 2022 käyttökate oli - 4,4 % (Lämpö). Lempäälän Energian käyttökate ei alene. Vuonna 2022 käyttökate oli 26,2 % (Energia). Lempäälän Lämmön rahoitustulos on vähintään 4 %. Vuonna 2022 rahoitustulos oli -7,3 % (Lämpö). Lempäälän Energian rahoitustulos ei alene. Vuonna 2022 rahoitustulos oli 23,1 % (Energia). Asiakashinnat ovat kaupunkiseudun keskiarvossa.
Ympäristö ja kestävä kehitys	Energiaomavaraisuuden parantaminen hiilineutraaleilla energialähteillä.	Uusiutuvan energian tai hukkalämmön osuus tuotetusta kaukolämmöstä (90 %). Vuonna 2022 osuus oli 83,5 %.

Palvelusuunnitelma

Kaukolämpöasiakkaita on tullut lisää alueiden rakentuessa. Muuttunut toimintaympäristö ja hiilineutraalisuustavoitteet ohjaavat vahvasti lämmöntuotantojärjestelmän muutosta. Asiakkaille annettavan palvelun tarve energian käytöstä ja tuotantomuodoista kasvaa. Huoltovarmuuden rooli tulee korostumaan vastattaessa ilmastohaasteisiin.

Saikan 2026 asuntomessualueelle selvitetään keskitettyä lämpö- ja kylmäenergian tuotantoa 5-8 omakotitalolle. Alueelle rakennetaan kaukolämpöverkko.

Kaukolämmön tuotantokapasiteetin investoinnit tulevat olemaan merkittäviä HINKU-tavoitteiden saavuttamiseksi. Teknologian kehitys on merkittävää tulevina vuosina mm. lämmön talteenoton osalta. Uusiutuvasta lähteestä olevan kaasun saaminen olisi merkittävä ratkaisuvaihtoehto nyt jo investoiduille ja olemassa oleville tuotantolaitoksille.

Energiapuun hinnat nousseet lyhyellä ajanjaksolla merkittävästi. Aloitettu selvitys ja pilotointi energiapuun paikallisesta hankinnasta. Sähkömarkkinan hintatasot laskeneet edelliseen vuoteen verrattuna, hintavaihtelun ollessa suuri. Reservimarkkina hinnat pysyneet korkeana ja panostamme tämän markkinan tehokkuuden kehittämiseen.

LEMPÄÄLÄN VUOKRAKODIT OY

Lempäälän Vuokratodit Oy on Lempäälän kunnan omistama voittoa tavoittelematon vuokratalo-yhtiö. Yhtiön omistamia ja isännöimiä vuokra-asuntoja on noin 800 kpl. Yhtiön henkilöstömäärä on 6 henkilöä. Hallitukseen kuuluu 4 jäsentä ja 2 varajäsentä.

Yhtiö tuottaa kunnan tavoitteiden mukaista viihtyisää asumisenpalvelua huomioiden taloudellisuus ja sosiaalinen ympäristö. Yhtiö panostaa aktiivisesti laatuun ja kiinteistökannan kehittämiseen rakentamalla uusia kiinteistöjä ja korjaamalla vanhoja pitkän tähtäimen suunnitelman mukaisesti.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Yhtiö tuottaa kohtuuhintaista asumisen palvelua.	<p>Vuokrataso pysyy kaupunkiseudun keskiarvossa.</p> <p>Käyttöaste pysyy korkealla, väh. 97,5 %. Kumulatiivinen käyttöaste 9/2023 oli 98,97 %.</p> <p>Vaihtuvuus pysyy pienenä, alle 25 %. Kumulatiivinen vaihtuvuus 9/2023 oli 21,1 %.</p>

Palvelusuunnitelma

Asuntojen käyttöaste on hyvä ja vaihtuvuus pieni. Hyvä käyttöaste ja pieni vaihtuvuus turvaavat riittävän vuokratulon nousseiden hoito-, ylläpito- ja rahoituskulujen kattamiseen.

Yhtiö on varannut tontin Saikan asuntomessualueelta. Kohteen suunnittelu ajoittuu keväälle 2024, urakan kilpailutus syksylle 2024. Rakentaminen alkaisi vuoden vaihteessa.

Yhtiö toimii synergisesti muiden konserniyhtiöiden kanssa. Lempäälän Lämpö Oy:n kanssa jatketaan lämpötila- ja energiahallintajärjestelmien asennusta kohteisiin, järjestelmän anturiasennukset hoitaa Lekitek Oy. Lempäälän Kehitys Oy:n kanssa jatketaan liiketilojen vuokrausyhteistyötä. Kiinteistöjen huollosta ja siivouksesta vastaa Lekitek Oy.

LEMPÄÄLÄN KEHITYS OY

Lempäälän Kehitys Oy vastaa Lempäälän kunnan elinkeinoasioista ja kehittämisestä yhteistyössä kuntakonsernin kanssa sekä osallistuu Tampereen seudun elinkeinoyhteistyöhön palvelusopimuksen mukaisesti ja asetetun talousarvion puitteissa. Yhtiö tekee aktiivista yritys yhteistyötä, joka edistää edelleen Lempäälän yritysmyönteisyyden kehittymistä. Yhtiön henkilöstömäärä on neljä ja hallitukseen kuuluu viisi jäsentä.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Kasvu ja elinvoima	Yhtiö edistää yritysten sijoittumista Lempäälään. Yhtiö edistää yritysten toimintaedellytyksiä Lempäälässä. Yritykset pysyvät ja kehittyvät Lempäälässä.	Kunnan yritystonttikauppojen määrä on vähintään 5. Yli 1 000 yritys kohtaamista tapahtumien, myyntitoiminnan, kontaktoinnin ja hankkeiden kautta.

Palvelusuunnitelma

Lempäälän Kehitys vastaa Lempäälän kunnan elinkeinoasioista ja osallistuu lisäksi seudulliseen elinkeinoyhteistyöhön.

Kunnan ja Business Tampereen palvelusopimuksen rahoitus sisältyy elinvoimapalveluiden talousarvioon, sopimuseuranta tehdään kaksi kertaa vuodessa.

LEMPON PARKKIKIINTEISTÖT OY

Lempon Parkkikiinteistöt Oy on Lempäälän kunnan konserniyhtiö, jonka toimialana on omistaa, hallita, vuokrata ja ylläpitää pysäköintilaitoksia. Yhtiöllä on hallitus, johon kuuluu yhtiöjärjestyksen mukaan vähintään kolme ja enintään viisi jäsentä. Hallituksessa on tällä hetkellä neljä jäsentä. Yhtiöllä ei ole omaa henkilökuntaa.

Lempon Parkki Oy on Lempon Parkkikiinteistöt Oy:n 100 % omistama tytäryhtiö. Yhtiön toimialana on pysäköintiliiketoiminta. Yhtiöllä on hallitus, johon kuuluu vähintään kolme ja enintään viisi jäsentä. Hallituksessa on tällä hetkellä neljä jäsentä. Yhtiöllä ei ole omaa henkilökuntaa.

Lempon Parkkikiinteistöt Oy mahdollistaa Nova Lempäälä kehityshankeen toteutumisen eli Lempäälän kuntakeskuksen kehittämisen, tonttien myymisen ja radanvarren rakentamisen sekä yhdistää eri liikennemuodot toisiinsa. Kuntakeskuksen rakentaminen edellyttää tärinän, melun ja törmäyksen hallintaa. Nämä asiat otetaan haltuun pääsääntöisesti pysäköintilaitoksilla. Lempon Parkki Oy tuottaa pysäköintipalveluja Lempäälän kunnan alueella.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Asiakas (pysäköijä) kokee parkkeerauksen miellyttävänä, helposti saavutettavissa olevana, esteettömänä ja laadukkaana. Yhtiö luo kuntaan innovaatioita hyödyntävää ja maineeltaan hyvää pysäköintikulttuuria.	Asiakastyytyväisyyskyselyn yleisarvosana paranee edelliseen vuoteen verrattuna. Yleisarvosana vuonna 2022 oli 2,82.
Kasvu ja elinvoima	Pysäköintilaitokset ovat taloudellisesti itse-kannattavia. Yhtiöiden tarkoituksena on toimia yhteiskunnallisesti kestäväällä tavalla tiedostaen, että yhtiöiden tarkoituksena on palvella kuntaa ja kuntalaisia laajemman kehitysvision osana.	Operaattoriyhtiö Lempon Parkki Oy pystyy maksamaan käyttöasteeseen porrastettua vuokraa kiinteistönomistajalle Lempon Parkkikiinteistöt Oy:lle.

Palvelusuunnitelma

Yhtiön tavoite on kehittää toimintaansa uusien pysäköintitalojen rakentamisella. Kaavatason yleissuunnittelua on tehty. Uuden pysäköintitalon sijaintivaihtoehtoja tarkastellaan. Jotta pysäköinti ei muodostuisi kuntakeskuksen kehittämisen esteeksi, yhtiö varautuu tilapäisen pysäköintialueen rakentamiseen vuoden 2024 aikana.

Yhtiö toimii synergisesti omistajan ja konserniyhtiöiden kanssa.

LEKITEK OY

LEKITEK Oy tuottaa Lempäälän kunnalle ja Lempäälän kuntakonsernin yhtiöille kiinteistöhuolto-, rakentamis-, siivous-, viher- ja liikuntapaikkapalveluita. Toiminnan tarkoituksena on asuin- ja elinympäristön ympärivuotisesta turvallisuudesta, viihtyisyydestä ja toimivuudesta huolehtiminen Lempäälässä.

Lisäksi palvelemme Lempäälässä yksityissektoria in house -yhtiön rajoissa.

Yhtiössä työskentelee keskimääräisesti noin 120 työntekijää. Yrityksemme hallituksessa on 6 jäsentä. Muiden osakkaiden kuin Lempäälän kunnan tulee yhdessä nimetä kaksi hallituksen jäsentä.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Rakentamispalveluiden myyntilaskutusprosessin kehittäminen	Toimeenpano ja jalkauttaminen on valmis vuoden 2024 aikana.
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Konsernille myydään palveluista vähintään 95 %.	Konsernille myydään palveluista vähintään 95 %.
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Kunnan palvelusopimushinnoittelu on kilpailukykyistä, vastaa toteutuneita kustannuksia.	Kiinteistöhuollon ja siivouksen mitoitettujen tuntihinnat ovat vähintään 10 % markkinoille tuotettuja alhaisemmat.

Palvelusuunnitelma

Kehitämme palveluiden kilpailukykyä ja laadukkuutta henkilöstöä kouluttamalla sekä laadunseurannallamme.

Huolehdimme henkilöstömme pysyvyydestä ja saatavuudesta henkilöstöstrategiamme mukaisesti. Kehitämme työhyvinvoinnin johtamista ja henkilöstön työhyvinvointia työtä kehittämällä.

Panostamme tuotannonohjausjärjestelmämme laskutusprosessin kehittämiseen ja muiden digitaalisten palveluiden edelleen kehittämiseen.

Aktiivisella energiankulutuksen seurannalla pyrimme minimoimaan kiinteistöjen energiankulutusta yhteistyössä omistajiemme kanssa.

Jatkuva yhteistyö omistajien kanssa ja synergiaetujen hyödyntäminen koko kuntakonsernissa.

LEMPÄÄLÄN UIMAHALLI OY

Lempäälän Uimahalli Kiinteistö Oy on Lempäälän kunnan konserniyhtiö, jonka harjoittaa uimahallipalveluihin liittyvää liiketoimintaa ja vuokraa omistamansa maanalaisen uimahallin tiloja.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Maanalaisen uimahallin rakentaminen saadaan päätökseen.	Valmiusaste on 100 %
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Uimahallin toiminta saadaan käyntiin.	Uimahalli avataan käyttäjille.

Palvelusuunnitelma

Yhtiö jatkaa uimahallin rakentamista. Maailman tilanne, inflaatio ja henkilöstö resurssointi ovat vaikeuttaneet ja tulevat vaikeuttamaan hankkeen toteutusta. Yhtiö on tunnistanut nämä riskit ja tulee toimimaan minimoidakseen niiden toteutumisen ja niiden mahdolliset seuraukset. Rakentaminen saadaan päätökseen syksyllä 2024 ja yhtiö aloittaa uimahallitoiminnan.